

Školy v Senci sú konečne opäť otvorené. Aspoň čiastočne.

Deň učiteľov sa môže osláviť už v školských laviciach.

**Iveta Barková víťazkou
Národnej ceny Učiteľ Slovenska
2020 a Ceny verejnosti.**
(str. 10)

**Aj tento rok sa opláti fotiť
Senec mobilom a zapojiť sa
do súťaže.**
(str. 16)

**Mgr. Oľga Filipovičová je
osobnosťou nášho školstva.**
Viac v rozhovore.
(str. 18-19)

Elektronické sčítanie obyvateľov už prebieha! Do 31.3.2021 máme povinnosť sčítať sa, asistované sčítanie sa však posúva na termín od 1.4. do 31.10.

Sčítať sa treba do 31. marca

Od polovice februára sa už začalo so sčítaním obyvateľov tzv. samosčítaním. Všetko prebieha elektronicky na webstránke www.scitanie.sk. Sčítanie je povinné!

Asistované sčítanie na kontaktných miestach

Kto sa z technických či iných dôvodov nedokáže sčítať sám, má navštíviť kontaktné miesto, kde budú podľa potreby nápomocní stacionárni asistenti.

Asistované sčítanie v domácnosti

V prípade napríklad imobility je možné vyžiadať si mobilného asistenta, ktorý vašu domácnosť navštívi v dohodnutý deň a čas a pomôže so sčítaním. O túto službu bude možné požiadať cez Call Centrum. Asistované sčítanie bude prebiehať v posunutom termíne od 1.4. do 31.10.2021

Koľko z nás sa už sčítalo?

Ďakujeme obyvateľom za ich zodpovedný prístup ku sčítaniu. K termínu uzávierky novín je sčítaných 9.265 obyvateľov, čo je 44,92%.

*Silvia Némethová
Referent podateľne a evidencie obyvateľstva*

Pozvánka na zasadnutie

Mestského zastupiteľstva v Senci
23. marca 2021 o 9:00 v MsKS v Senci

Materiály na zasadnutie sa zverejňujú
na www.senec.sk
a zasadnutie sa bude online vysielat'
na www.zastupitelstvo.sk

Uznesenia zo zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Senci zo dňa 16.2.2021

Uznesenie 1/2021

MsZ prerokovalo a **vzalo na vedomie** informatívnu správu hlavného kontrolóra o výsledku kontroly na ZŠ Tajovského za december 2020.

Uznesenie 2/2021

MsZ prerokovalo a **vzalo na vedomie** správu hlavného kontrolóra o kontrolnej činnosti za rok 2020.

Uznesenie 3/2021

MsZ prerokovalo a **schválilo** návrh na zmenu rozpočtu mesta Senec na rok 2021.

Uznesenie 4/2021

MsZ prerokovalo a **súhlasilo** s prevodom správy majetku Mesta Senec - zníženia energetickej náročnosti budovy na ZŠ s VJM Szencziho vo výške 3.005 €.

Uznesenie 5/2021

MsZ prerokovalo a **súhlasilo** s návrhom na prevod správy majetku Mesta Senec - dodávky a montáže kamerového a zabezpečovacieho systému na MŠ Szencziho v cene 5.512,80 €.

Uznesenie 6/2021

MsZ prerokovalo a **súhlasilo** s návrhom na prevod správy majetku Mesta Senec - realizácie elektronického protipožiarneho systému na ZŠ Kysucká 14 v cene 1.080 €.

Uznesenie 7/2021

MsZ prerokovalo a **neschválilo** návrh na predĺženie zmluvy o nájme s Veolia Energia Senec, s.r.o.

Uznesenie 8/2021

MsZ prerokovalo a **schválilo** návrh na odkúpenie pozemku SADKO, s.r.o.

za cenu 1 € a mesto sa zaviazalo uhradiť náklady súvisiace s vyhotovením geometrického plánu vo výške 227 € a správny poplatok 66 €.

Uznesenie 9/2021

MsZ prerokovalo a **neschválilo** prenájom nehnuteľností na Šafárikovej ulici v cene 73,14 €/rok.

Uznesenie 10/2021

MsZ prerokovalo a **schválilo** návrh na prenájom nehnuteľností na Slnecných jazerách pre Juraja Červenáka a Máriu Červenákovú v cene 565,61 €/rok.

Uznesenie 11/2021

MsZ prerokovalo a **neschválilo** návrh na prenájom nehnuteľností na Pivničnej ulici pre Imricha Meszárosa v cene 456,72 €/rok.

Uznesenie 12/2021

MsZ prerokovalo a **schválilo** návrh na prenájom nehnuteľností na Slnecných jazerách pre manželov Rakických v cene 211,90 €/rok.

Uznesenie 13/2021

MsZ prerokovalo a **schválilo** návrh na zmenu lehoty splatnosti nájomného za rok 2021 do 30.8.2021 pre všetky existujúce zmluvné vzťahy, v ktorých je mesto Senec zmluvnou stranou ako prenajímateľ a nájomcami nehnuteľností vo vlastníctve mesta Senec. Uvedená výnimka sa nevzťahuje na zmluvy uzatvorené po 1.1.2021. MsZ poverilo MsÚ zaslať oznámenia o zmene splatnosti nájomného jednotlivým nájomcom.

Uznesenie 15/2021

MsZ prerokovalo, **vzalo na vedomie**

stanovisko Okresného úradu Bratislava a **schválilo** zadanie Územného plánu zóny Senec - Margovo pole.

Uznesenie 16/2021

MsZ prerokovalo a **schválilo** lokalitu na Záhradníckej ulici na realizáciu plánovaného investičného zámeru „Výstavba novej základnej školy v meste Senec“ a poverilo komisiu v zložení: primátor Dušan Badinský, Lucia Mészárosová, Rudolf Galambos, Juraj Gubáni a Rudolf Bittner, rokovať s dotknutými vlastníckmi pozemkov o možnosti odkúpenia predmetných pozemkov. MsZ poverilo MsÚ pripraviť podklady pre verejné obstarávanie na spracovateľa projektovej dokumentácie.

Uznesenie 17/2021

MsZ prerokovalo a **schválilo** žiadosť o súhlas Mesta Senec na zaradenie do siete škôl a školských zariadení - Súkromné centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Tenenet.

VZN 1/2021

MsZ prerokovalo a **schválilo** Všeobecne záväzné nariadenie č.1/2021, ktorým sa určuje výška dotácie na prevádzku a mzdy na žiaka základnej umeleckej školy, poslucháča jazykovej školy, dieťa materskej školy a dieťa školského zariadenia, ktoré sú zriadené na území mesta Senec.

Rôzne

V bode rôzne sa hovorilo o viacerých témach, všetky sú vo videonahrávke na www.zastupitelstvo.sk.

MO

Na jazerách začali prípravy na sezónu

Správa cestovného ruchu začala nový rok s úpravami a skvalitnením odpadového hospodárstva v areáli Slnecných jazier.

V rôznych častiach areálu budú zriadené kryté a uzamknuté kontajnerové stojiská, aké poznáme z mesta. Aj takýmto krokmi chceme prispieť k čistejšiemu a krajšiemu verejnemu priestoru na jazerách.

V areáli sme inštalovali nové cyklostojany, ktoré už chystáme návštevníkom jazier na letnú sezónu. Takéto stojany boli zriadené vo východnej zóne Slnecných jazier a budú pribúdať ďalšie. Veríme, že budú plne vyťažené a poskytnú bezpečný spôsob odstavenia bicyklov pri návšteve jazier.

Taktiež sa v severnej a východnej zóne zrenovovala fasáda budov sociálnych zariadení v kempe a na pláži, pričom sme sa držali farebného vizuálu zón areálu.

Ako veľký a pretrvávajúci problém ďalej vnímame dennodenné prikrmovanie vodného vtáctva návštevníkmi aj napriek osadeniu dodatočných tabúľ o zákaze. Preto žiadame návštevníkov, aby túto činnosť vypustili z aktivít na našich jazerách, škodíme tým nielen zvieratám, ale aj vode.

Ing. Gabriel Földes
Správa cestovného ruchu Senec, s.r.o.

Slnecné jazerá. Foto: NU

Informácie k pandémie

Pandémia nového koronavírusu si vyžiadala opatrenia na zníženie mobility obyvateľstva. Všetky aktuálne informácie nájdete vždy na stránke www.uvzsr.sk.

Mestský úrad

Mestský úrad v Senci má do odvolania upravené stránkové hodiny. Aktuálne informácie nájdete na www.senec.sk, kde sú aktualizované aj podľa platného covid automatu. Odporúčame kontaktovať zamestnancov mesta najmä telefonicky alebo mailom. Kontakty nájdete na stránke: www.senec.sk/sk/kontakty

Sociálne služby mesta Senec

- Denné centrum pre seniorov je zatvorené. V Zariadení opatrovateľskej služby sú návštevy zakázané.
- Terénna opatrovateľská služba v domácnostiach je zabezpečovaná za dôsledného dodržiavania hygienických opatrení. Pokiaľ je klient pozitívny alebo prišiel do kontaktu s pozitívnym, je povinný o tom ihneď informovať.
- Prepravná služba je zabezpečovaná. Službu je nutné si objednať najneskôr deň vopred na tel. čísle 02/2020 5145.

Zberný dvor

Zberný dvor je opäť otvorený podľa platných otváracích hodín, ktoré budú v sobotu cez jarné upratovanie predĺžené.

Školstvo a šport

Školstvo a šport sa riadi usmerneniami určenými ÚVZ SR.

Dôležité kontakty

- Policačný zbor SR: **158**
- Mestská polícia: **159**

Mestské kultúrne stredisko

MsKS sa riadi podľa platného covidu automatu.

Spoločný obecný úrad

Spoločný obecný úrad (stavebný úrad) v Senci je zatvorený pre verejnosť. Komunikovať odporúčame mailom. Doručenie podaní je možné poštou, osobne na podateľňu Mestského úradu v Senci a pre stavby v obciach na príslušnom obecnom úrade, kde sa stavba nachádza.

BUĎME OPATRNÍ A NEPRESTÁVAJME SA CHRÁNIŤ!

vedenie mesta Senec

Možnosti testovania antigénovými testami

Zoznam miest, kde sa môžete dať otestovať, platný k termínu uzávierky novín:

- MOM Dialničná 5 (s rezerváciou prednostne aj bez rezervácie), pondelok - sobota 09:00 - 17:00
- MOM Olmed Mierové Nám. 6 (zatiaľ bez rezervácie) otvorené pondelok - sobota 9:00 - 17:00
- MOM Slnčné jazerá sever za Kolibou (zatiaľ bez rezervácie) otvorené denne aj počas víkendu 8:00 - 16:00
- MOM Slnčné jazerá juh, prístup na parkovisko z Vajanského (zatiaľ bez rezervácie) okrem pondelka denne aj počas víkendu 8:00 - 12:00, 12:30 - 16:30
- MOM Mäsiarska 5, bývalá Klbko Šopa (zatiaľ bez rezervácie) denne aj počas víkendu 8:00 - 16:00, v stredu 11:00 - 19:00
- MOM Bratislavská 53, prevádzkuje OCTAVIANUS, s.r.o. (zatiaľ bez rezervácie) denne aj počas víkendu 8:00 - 16:00
- MOM Slnčné jazerá juh, prevádzkuje

Ružová záhrada n.o. (s rezerváciou aj bez rezervácie) denne okrem nedele 8:00 - 16:00

- MOM Slnčné jazerá juh, bungalovy (s rezerváciou prednostne, aj bez rezervácie) počas pracovného týždňa 12:00 - 20:00 v sobotu 8:00 - 16:00
 - MOM Slnčné jazerá juh, vstupná brána, prevádzkuje RZP, a. s. (zatiaľ bez rezervácie) denne aj počas víkendu 8:00 - 16:00
 - MOM Slnčné jazerá sever, recepcia (s rezerváciou prednostne aj bez rezervácie) denne okrem nedele 8:00 - 16:00
- Posledný odber 30 minút pred koncom. Testovanie nie je podmienené trvalým alebo prechodným pobytom. MOMky si zriadili záujemcovia o poskytovanie tejto služby po splnení podmienok Ministerstva zdravotníctva SR a RÚVZ. Aktuálne informácie nájdete na www.senec.sk a FB [Mesto Senec - oficiálna stránka](#).

DM

Z činnosti Mestskej polície

- V skorých ranných hodinách zastavila hliadku MsP Senec osoba, ktorá uviedla, že na Lichnerovej vo vnútri bloku visí na reklamnej tabuli chlap. Hliadka po príchode na miesto zistila, že osoba – muž visí vo výške cca 3,5m a ruku má zaseknutú v balkónovom zábradlí. O skutočnosti informovala hasičov, nakoľko hrozilo, že osoba spadne, lebo tam visela asi 2 hodiny. Medzitým sa na miesto dostavila aj hliadka OOPZ SC, ktorá prípad prevzala. Osoba bola zachránená.
- Obyvateľ mesta informoval MsP, že na Kollárovej 17 v parku neznáme osoby zakladajú veľkú vatru. Na mieste sa nachádzali S.V. a M.D. z Ukrajiny s pobytom v Senci, ktorí si chceli založiť oheň a grilovať. Osoby boli z miesta vykázane.
- Občan mesta telefonicky oznámil, že v areáli MŠ Košická sa pohybuje nejaká osoba. Hliadka MsP oznam preverila a v areáli materskej školy chytila K. N, nemajetného, na pohľad psychicky nestabilného bezdomovca, ktorý prespáva na rôznych miestach v Senci. Hliadka menovaného z areálu materskej školy vykázala.
- V rámci súčinnosti na žiadosť SS OO PZ Senec hliadka preverila oznam, že na Šafárikovej ulici má T. H. problémy so spolubývajúcim. Hliadka MsP oznam preverila a na mieste zistila, že K. G. z Piešťan napadol svojho spolubývajúceho T. H. zo Spišských Vlachov a to tak, že ho uderil do oblasti tváre z dôvodu, že ho nenechal spať. Menovaní si záležitosť za asistencie hliadky MsP vyriešili medzi sebou. Poškodený nechcel podať oznámenie a odmietol aj lekárske ošetrenie.
- V rámci súčinnosti na žiadosť SS OO PZ Senec sa hliadka MsP v ranných hodinách presunula na oddelenie PZ na Lichnerovu, nakoľko tam majú osobu, ktorá si nasadila doma putá a nevie si ich odomknúť. Hliadka MsP poskytla súčinnosť, ale putá sa nepodarilo odomknúť ani kľúčom. Osoba bola následne odkázaná na hasičov.
- Pri predajni so zeleninou na Svätoplukovej nahlásili, že nejaký muž spadol na zem a nevie chodiť. Hliadka MsP oznam preverila a zistila, že ide o 81-ročného J.S. zo Senca, ktorému občania privolali RZP. Tá ho previezla na ošetrenie do NsP v Bratislave.

Mestská polícia

Z kalendára primátora mesta Senec Dušana Badinského za február

- Individuálne stretnutia s vedúcimi zamestnancami
- Pravidelné stretnutia s vedúcou školského úradu a riešenie aktuálnej situácie týkajúcej sa nástupu detí do MŠ a ZŠ
- Mestské zastupiteľstvo v Senci v MsKS
- Aktívna príprava testovacích miestností zriadených mestom Senec a ich pravidelná kontrola
- Opakované pracovné stretnutia s prednostkou Okresného úradu v Senci Mgr. Katarínou Sowiňskou a príslušnými dotknutými inštitúciami k prípravám testovania antigénovými testami na COVID-19
- Celoplošné testovanie na COVID-19 v termínoch 1.1, 6.2. – 7. 2. 2021
- Pracovné stretnutie na Okresnom úrade s prednostkou, zástupcami RÚVZ a Políciou SR, kde som žiadal o kontrolu dodržiavania karantény hlavne u ľudí, žijúcich na ubytovniach
- Online Rada partnerstva
- Pracovné stretnutia k projektu Čističky odpadových vôd v Senci
- Vstúpil som do rokovania s BSK ohľadne zriadenia Vakcinačného centra v našom meste. Považujem za dôležité, aby vakcinácia bola pre našich ľudí dostupná tu v meste a nemuseli za ňou cestovať do Bratislavy.
- Pracovné stretnutie k podujatiu Športovec roka 2020
- Denná komunikácia s prevádzkovateľmi MOM-iek, ohľadne počtov otestovaných a pozitívnych

Dagmara Mičková

Názory vedenia mesta a poslancov mestského zastupiteľstva

V Mestských novinách Senčan dávame priestor aj vedeniu mesta a poslancom mestského zastupiteľstva, aby vyjadrili svoj názor na rôzne aktuálne témy mesta Senec. Zaujímá nás, aký vzťah majú poslanci k histórii mesta.

Preto sme sa spýtali: **Ktoré osobnosti z histórie mesta považujete za najvýznamnejšie a prečo?**

Rudolf Galambos poslanec SMK/MKP

Mesto má bohatú históriu a veľa významných osobností, ktoré sa tu narodili, žili alebo pôsobili. Vďační Senčania po nich pomenovali ulice a námestie. Okrem osobností z dávnej minulosti máme z minulého storočia napr. olympijského víťaza Józsefa Csermáka alebo básnika Jenő Farkasa.

Najvýznamnejším rodákom všetkých čias je akiste Albert Molnár Szenczi (1574-1634) humanista, jazykovedec, básnik, filozof, prekladateľ, ktorý študoval a pôsobil vo Wittenbergu, Štrasburgu, Heidelbergu, Győri. Pochovaný je v Kolozsvári na cintoríne Házsongárd. Vydal latinsko-maďarský slovník, gramatiku maďarského jazyka, preklad Kalvínovho Institutio Christiane religionis a preložil Knihu žalmov. Jeho tvorba v značnej miere prispela k rozvoju všeobecného vzdelania v 16. a 17. storočí. Osobnosť a tvorba Alberta Molnára Szencziho je súčasťou svetového dedičstva UNESCO. Maďarská komunita v Senci si už viac ako 50 rokov pripomína veľkého rodáka kultúrnym maratónom - Dni Alberta Molnára Szencziho. Pomocou verejnej zbierky mu dala postaviť sochu, ktorá je umiestnená v parku pred mestským úradom.

Tomáš Mókoš nezávislý poslanec

Každá doba spoločenského, kultúrneho alebo športového života nášho mesta má svoje osobnosti. Medzi takéto sa radí napr. Ján Nepomuk Hummel oslavovaný klavírny virtuóz a skladateľ, ktorého približne 130 skladieb sa preslávilo jedinečnou virtuóznou bravúrou a hravosťou. Okrem neho je to napr. aj Ján Lichner, sprvu notársky úradník, ktorý pôsobil v našom meste v rokoch 1929 – 1935 a neskôr sa stal štátnym ministrom a v rokoch 1942 – 1945 ministrom poľnohospodárstva povereným aj správou Ministerstva verejných prác československej exilovej vlády v Londýne, alebo Albert Molnár Szenczi, ktorý bol jazykovedcom, prekladateľom, literárnym vedcom, básnikom i spisovateľom a ktorého mnohostranná tvorba v značnej miere prispela k rozvoju všeobecného vzdelávania v 16. a v 17. storočí.

Monika Macháčková nezávislá poslankyňa

Ponúka sa jednoznačná odpoveď, že najvýznamnejšia osobnosť, spojená so Sencom je Mária Terézia. Panovníčka tu založila v roku 1763 prvú školu vysokoškolského typu Collegium Oeconomicum, čo mesto preslávilo v celej monarchii. Osobností, spätých so Sencom, a ktoré sú mi blízke, je však oveľa viac.

Zo staršej histórie rozhodne treba spomenúť hudobného skladateľa svetového významu J.N.Hummela, či grófa Františka Esterházyho, ktorý tu zriadil sirotinec a daroval budovu na kolégium. Z novších čias hudobného skladateľa, publicistu a učiteľa Jarka Elena (vlastným menom Jaroslav Kaiser, učil na Meštianskej škole v rokoch 1928-1939, je autorom oper, operiet, textov piesní a bol vydavateľom časopisu, publikoval v celoštátnych časopisoch), prvého evanjelického kňaza v Senci prof. Júliusa Janka (zaslúžil sa o stavbu evanjelického kostola), fotografa Františka Kollára (rodák zo Senca, ktorý urobil kariéru v Paríži, spolupracoval s LeCorbusiërom, portrétoval Edith Piaf), politika Jána Lichnera, horolezca Ivana Fialu, profesora Dušana Ondrejoviča, profesora Andreja Tušera.

V súčasnosti v Senci žije veľa osobností, ktoré sa nepochybne tiež zapíšu do histórie a nasledujúce generácie budú mať prečo byť hrdé.

Na zámkovej dlažbe je už možné parkovať. Foto: MO

Hečkova sa skrášľuje zo všetkých strán

Hečkova ulica prechádza zmenami už dlhšie. V časti pri ZŠ Mlynská ju po zrealizovanej výsadbe stromov čaká výsadba okrasných trvaliek, ktoré skrášľia tento priestor.

Pred amfiteátrom bola Hečkova ulica upravená už dávnejšie a podobný vzhľad bude mať aj jej pokračovanie smerom na Slnčné jazerá. V strede ulice pribudla zámková dlažba v časti, ktorá bude slúžiť ako parkovisko. Po oboch stranách parkoviska dá mesto vyfrézovať a vyasfaltovať komunikáciu, ktorá už má svoj vek.

Do trojuholníkov zeme pribudne na jar výsadba - vzrastlé stromy - štíhle okrasné hrušky.

V tejto časti bude aj cyklochodník, ktorý bude riešený piktogramami. Práve cyklokoridorom na Hečkovej ulici sa budú môcť cyklisti dostať na Slnčné jazerá. Je tu plánované zníženie rýchlosti na 30 kilometrov za hodinu.

V časti pri chate Piccard-u pri múre Slnčných jazier pribudne výsadba, aby sa okolie čo najviac zazelenalo. Doplnia sa aj cyklostojany.

MO

Mesto Senec nakúpi respirátory FFP2 pre seniorov

Mesto Senec počas februára nakúpilo respirátory FFP2, ktoré bezplatne poskytne našim senecským seniorom. Mesto bude včas informovať o termíne, spôsobe a podrobnostiach doručenia respirátorov.

VCS

Bude vakcinačné centrum aj v Senci?

Primátor mesta Senec Dušan Badinský má záujem o zriadenie Vakcinačného centra pre okres Senec. Inicioval rozhovor o tejto téme s vedením Bratislavského samosprávneho kraja. Vedenie prislúbilo úzku spoluprácu v súčinnosti s Ministerstvom zdravotníctva SR. Momentálne sa preverujú všetky podmienky a náležitosti, ktoré musí Senec splniť, aby sme mohli centrum zriadiť. Kľúčovým faktorom je aj dostatok vakcín distribuovaných pre širokú verejnosť.

Primátor mesta je pripravený a považuje to za prioritu vzhľadom na aktuálnu situáciu.

DM

Policačné okienko

Deň bezpečného internetu

Druhý februárový utorok v roku sme si pripomenuli „Deň bezpečného internetu!“ A preto aj v tejto mimoriadnej situácii sme oslovovali obyvateľov, aby aspoň v tento deň strávili pri počítači čo najmenej času a voľné chvíle si radšej spríjemnili prechádzkou v prírode.

Každý z nás, bez ohľadu na vek, by mal byť opatrný, aby sa vyvaroval rizikám súvisiacim s používaním internetu a pritom mohol v čo najväčšom rozsahu využívať mnohé z výhod, ktoré nám internet ponúka.

V súčasnej pandemickej situácii zostávame so svojimi priateľmi v kontakte často len vďaka sociálnym sieťam. Avšak vo virtuálnom svete často nadväzujeme vzťahy aj s neznámymi deťmi či dospelými. Nerozvážnym používaním a správaním sa na internete sa ľahko môžete stať obeťou podvodu, nebezpečného vyhrážania, prenasledovania, vydierania, ohovárania, odsúdenia okolia či sexuálneho nátlaku.

V tejto súvislosti polícia apeluje najmä na rodičov, aby vedeli, na ktorých sociálnych sieťach je ich dieťa zaregistrované. Aby poznali jeho profil a vedeli, aké údaje o sebe, fotografie a videá zverejňuje. Preto ak sa Vy alebo Vaše dieťa stanete obeťou trestného činu páchaného cez sociálne siete, neváhajte a s dôverou sa obráťte na políciu, a to na známom telefónnom čísle 158 alebo na najbližšom oddelení Policačného zboru.

por. Mgr. Michaela Petrášová, OR PZ v Senci

Medziročné porovnanie triedenia odpadu v meste Senec za mesiac január

Papier a lepenka

2020 – 27,78t
2021 – 36,53t

Plasty

2020 – 15,82t
2021 – 30,95t

Sklo

2020 – 28,58t
2021 – 33,00t

Bioodpad - hnedé zberné nádoby

2020 – 19,32t
2021 – 13,82t

Zmesový komunálny odpad

2020 – 499,41
2021 – 368,13t

Kuchynský odpad

2021 – 20,99t

Jedlé oleje a tuky

2021 – 720l

Ako sme triedili za ostatné 4 roky

Papier a lepenka

2017 - 131,710t
2018 - 382,762t
2019 - 379,250t
2020 – 440,050t

Plasty

2017 - 123,180t
2018 - 114,525t
2019 - 153,380t
2020 – 348,270t

Sklo

2017 - 168,050t
2018 - 180,380t
2019 - 245,820t
2020 – 292,000t

Bioodpad - celkom

2017 - 1.049,640t
2018 - 1.359,990t
2019 - 1.083,520t
2020 – 1.371,090t

Zmesový komunálny odpad

2017 - 7.981,090t
2018 - 7.762,610t
2019 - 7.014,430t
2020 – 6.346,590t

Odpad, ktorý skončil na skládke

2017 - 11.006,05t
2018 - 8.510,390t
2019 - 7.931,87t
2020 – 7.197,37t

Podiel triedeného odpadu

2017 - 1.640,93t
2018 - 2.212,90t
2019 - 2.347,70t
2020 – 3.100,52t

Jarné upratovanie

Tento rok sa bude jarné upratovanie konať v dvoch etapách:

Rodinné domy: 15.3.-19.3. a 22.3.-26.3

Odpad sa bude zbierať podľa zón zberu kuchynského odpadu. Pred svoj dom môžete vyložiť objemný odpad, elektroodpad a samostatne „zelený odpad“ ako konáre a orezy drevín. Žiadame pôvodcov, aby nám objemný odpad (nábytok, sedačky a pod.) čo najviac minimalizovali, tzn. aby ho rozobrali na jednotlivé druhy ako drevo, železo, poťahy, epeda a pod. inak im odpad neprevezmeme. Odpad sa bude nakladať na traktor.

Tí, ktorí nemajú záujem vyložiť odpad pred svoj dom, môžu využiť predĺžené otváracie hodiny zberného dvora v termíne jarného upratovania a to v sobotu od 8:00 do 18:00.

Drobný stavebný odpad je možné odovzdať len na zbernom dvore za poplatok (78,00 € / tona).

Odpady s obsahom škodlivých látok budú môcť poplatníci odovzdať od 1.3. do 16.4. v areáli útvaru údržby, verejnej zelene a čistenia mesta na Železničnej ulici 3. Odpady musia byť riadne uzatvorené a viditeľne označené, o aký druh odpadu ide.

Bytové domy: 12.4.-16.4.

Odovzdanie odpadu si môžete dohodnúť telefonicky alebo mailom. Kontakt: tel. číslo 02/4592 2757, mail: udrzba@senec.sk.

Je potrebné, aby odvoz odpadu (objemný odpad, elektroodpad) za bytový dom, objednával domový dôverník, prípadne správca bytového domu. Objemný odpad (nábytok, sedačky a pod.) musia pôvodcovia čo najviac minimalizovať, tzn. rozobrať ho na jednotlivé druhy ako drevo, železo, poťahy, epeda a pod., inak odpad neprevezmeme. Odpad z bytových domov musí byť v deň odvozu nachystaný na mieste prístupnom pre traktor pred bytovým domom. Taktiež budú v tento týždeň posilnené otváracie hodiny zberného dvora v sobotu 8:00 – 18:00.

Zber kuchynského odpadu sa spustil v celom meste

Od konca decembra si vyzdvihovali obyvatelia rodinných domov vedierka, vrecia a informácie ku kuchynským odpadom.

Na stojiskách pri bytových domoch pribudli modré kontajnery na kuchynský odpad a biele nádoby na jedlé oleje a tuky.

V prípade, že niektoré bytové domy nie sú vybavené týmito nádobami, ich obyvatelia môžu kontaktovať príslušný útvar MsÚ na odpady@senec.sk.

Bytovky separujú do modrých nádob.

Tam, kde nepostačuje objem nádoby alebo interval vývozu, je ich možné posilniť.

Nádoby pri bytových domoch budú postupne osádzané do boxov, ktoré sú už objednané a vyrábajú sa.

Ivica Gajdošová, referent odpadového hospodárstva a Martina Ostatníková

Kde končí kuchynský odpad?

Pri zavedení zberu kuchynského odpadu patrila medzi najčastejšie aj otázka, kde končí vyzbieraný kuchynský odpad.

Viceprimátor Juraj Gubáni, vedúca útvaru verejnej zelene, údržby a čistoty mesta Viera Kolozsváriová a referentka odpadového hospodárstva Ivica Gajdošová sa vybrali do prevádzky Bioplyn Budča spol. s r.o., kde sa spracováva kuchynský odpad.

Sprevádzala ich výkonná riaditeľka Jarina Nagyová a konateľ spoločnosti Vasillii Repela. Prítomný bol aj štáb relácie Dobré správy televízie TA3, ktorý pripravoval reportáž o zbere kuchynského odpadu v Senci.

V Budči sa spracováva kuchynský odpad technológiou 21. storočia, ktorá zabezpečuje takmer stopercentné zhodnotenie vstupného materiálu. Odpad je mechanicky spracovaný na substrát, ktorý prechádza do fermentačných reaktorov, kde vzniká plyn. Kogeneračná jednotka vyrába spaľovaním plynu, pri plnom výkone, 1 MW/h elektrickej a 1MW/h tepelnej energie. Digestát, hmota, ktorá vznikne po fermentácii sa využíva ako poľnohospodárske hnojivo.

Len tri percentá vstupného materiálu nemá zatiaľ efektívne využitie, ale prebiehajú perspektívne rokovania s cementárňami, ktoré by vedeli zužitkovať aj tento odpad.

Do prevádzky spoločnosti Bioplyn Budča spol. s r.o. sa vyváža odpad z Bratislavy, Žiliny, Trenčína, Liptovského Mikuláša, Prievidze, Žiaru nad Hronom a zo Senca.

Csaba Vysztavel

KÚPA, PREDAJ, PRENÁJOM NEHNUTEĽNOSTÍ

SENEČ A OKOLIE

INŽINIERING, HYPOTÉKY

0948 212 012

www.stavinvestreality.sk

03-01

Dajte vašej domácnosti zelenú

Asi každého z nás sa v bežnom živote do určitej miery dotýkajú zelené témy a ochrana životného prostredia. Veľa sa o tom hovorí v médiách či na sociálnych sieťach, ale aj na školách či v zamestnaní.

Každá pomoc prírode sa počíta

Niektor žije naozaj udržateľným spôsobom, pretože je to jeho životný štýl. Niektor sa snaží žiť viac ohľaduplne k prírode, pretože mu nie je ľahostajné to, v akom prostredí budú o niekoľko rokov žiť jeho deti. Niektor to robí preto, že chce vyvážiť svoje časté lety do zahraničia, iný zas preto, že tak žijú susedia naokolo a niektor to robí preto, lebo zelené témy sú skrátka in. V podstate je úplne jedno, z akého dôvodu sa správame zodpovednejšie, pretože každá pomoc prírode sa počíta.

Možností je veľa, stačí iba začať

Niekedy si to možno ani neuvedomujeme, ale mnohé veci, ktoré počas dňa robíme akosi automaticky a sú pre nás každodennou rutinou, pozitívne prispievajú k ochrane životného prostredia. Veľký zmysel má už len to, že mnohí sme do značnej miery prešli na elektronický spôsob komunikácie, nastavili sme si zasielanie bankových výpisov či faktúr za telekomunikačné služby

Zoberte si
Zelenú elektrinu aj vy

Každá pomoc prírode
sa počíta

Michal Sabo
ekoaktivista, greenfluencer

www.zse.sk

ZSE

Zelený tip pre vás

e-mailom a platíme naše účty prevodom namiesto papierových poštových poukážok. Aj využívanie hromadnej dopravy (autobus, vlak, električka) výrazne pomáha prírode, ktorú šetríme aj vtedy, ak sa snažíme vyhýbať plastovým obalom a radšej si do obchodu zoberieme svoje vlastné vrecúška na potraviny a nákupnú tašku. Veľmi populárne a cenovo výhodné sú aj nákupy v bezobalových obchodoch, ktoré nájdete v mnohých okresných mestách. Ak k tomu pridáme ešte aj vlastnú fľašu na vodu, ušetríme tým kopec zbytočného plastu. Rovnako aj triedenie odpadu, kompostovanie či neplytvanie potravinami pomáha k zlepšeniu kvality prostredia, v ktorom žijeme.

Veľa ľudí by chcelo využívať v domácnosti aj elektrinu z obnoviteľných zdrojov, ale toto bolo až donedávna možné len pri rodinných domoch, ktoré si zakúpili fotovoltaické riešenie, alebo majú tepelné čerpadlo. Teraz však môže mať elektrinu z obnoviteľných zdrojov úplne každý, vďaka službe Zelená elektrina od ZSE, ktorá funguje formou záruk pôvodu elektriny z obnoviteľných zdrojov. V objeme zákazníkovej ročnej spotreby ZSE nakúpi záruky pôvodu elektriny a priradí ich priamo k zákazníkovej domácnosti. Zelenú elektrinu si teraz môžete objednať na www.zse.sk za zvýhodnenú cenu.

03-02

Mesto Senec spúšťa monitoring zápachu

V posledných rokoch Mesto Senec eviduje sťažnosti obyvateľov na zápach šíriaci sa mestom. Podnety prichádzajú najmä počas teplejších mesiacov, kedy je zápach najintenzívnejší a bráni večernému posezení na terase, vetraniu a pokojnému spánku. Vzhľadom na rastúci počet sťažností sa primátor mesta Senec rozhodol osloviť Zdravotný ústav so sídlom v Ostrave, ktorý je uznávanou odbornou autoritou v tejto problematike. Prvé stretnutie sa uskutočnilo v roku 2019 v Ostrave, kedy si obe strany vyjasnili možnosti ďalšieho postupu. Následné stretnutia a z nich vyplývajúce kroky sa v roku 2020 neuskutočnili v dôsledku zhoršujúcej sa epidemiologickej situácie spôsobenej koronavírusom. Komunikácia a príprava projektu monitorovania zápachu so Zdravotným ústavom však pokračovala ďalej a ešte v roku 2020 sa podarilo zorganizovať obhliadku, ktorú spoločne absolvovali zástupcovia Zdravotného ústavu Ostrava a vedenia mesta Senec. Cieľom stretnutia bolo vytýčiť miesto merania, určiť lokalitu mesta, ktorá je najviac zaťažená zápachom a následne určiť zdroj zápachu.

Počas roka 2021 vykoná Zdravotný ústav Ostrava v rámci prvej fázy vo vybranej lokalite kontinuálny monitoring meteoparametrov: rýchlosť a smer vetra, teplota, tlak a relatívna vlhkosť vzduchu. Monitoring bude realizovaný imisným meracím vozom Zdravotného ústavu Ostrava a bude prebiehať nepretržite. Cieľom monitoringu bude určiť smer, odkiaľ sa obťažujúci zápach do sledovanej lokality šíri. Plánovaný termín začiatku monitoringu – 1.3.2021 – sa musel v dôsledku sprísnenia podmienok prechodu hraníc posunúť. O presnom termíne bude mesto včas informovať.

Pre úspech projektu je nevyhnutná pomoc občanov nášho mesta, ktorých by sme touto cestou chceli požiadať,

aby v čase realizácie v prípade, že zaznamenajú na území mesta obťažujúci zápach, zaslali túto informáciu na e-mailovú adresu: podnetzapach@sencan.sk. Formulár na vyplnenie a zaslanie údajov bude dostupný na webovej stránke mesta www.sencan.sk v sekcii „užitočné informácie/monitoring zápachu“.

Údaje, ktoré je potrebné zaslať: dátum, čas, meno, priezvisko, telefonický kontakt, miesto výskytu – ulica a popisné číslo, charakter zápachu, čiže čo zápach pripomína napr. asfalt, olej, siláž, pokazené potraviny, odpadkový kôš, kyslý zápach a podobne.

Namerané dáta z meracieho voza a informácie o výskyte zápachu od občanov sa následne prepoja a na konci prvej fázy budeme vedieť, ktoré oblasti mesta sú zdrojom zápachu. Na základe toho bude možné rozhodnúť o ďalšom postupe. Výsledkom celého projektu by malo byť určenie konkrétneho pôvodcu zápachu prostredníctvom odberu pachových látok v lokalitách zadaných na konci prvej fázy a následnou analýzou ich intenzity.

*Lenka Nižnanská
referát životného prostredia*

Prehľad činnosti OR HaZZ v Pezinku za rok 2020

Uplynulý rok bol celkom iný ako predchádzajúce. Vyžiadala si to situácia s výskytom nového vírusu, pre ktorý všetci museli dodržiavať epidemiologické opatrenia. Činnosť hasičov však nepoľavila. Práve naopak, lebo hasiči okrem toho, že vykonávali výjazdy k požiarom, dopravným nehodám a iným udalostiam, pomáhali aj pri zavedení karanténnych opatrení v prvej vlne pandémie ale i pri celoplošnom testovaní.

Do územnej pôsobnosti Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Pezinku patria okresy Pezinok (17 obcí) a Senec (29 obcí). V uplynulom roku vykonali hasiči v týchto dvoch okresoch spolu 717 výjazdov k rôznym udalostiam. Pri požiaroch zasahovali 132 krát v okrese Pezinok a 121 krát v okrese Senec. Výjazdov k dopravným nehodám bolo spolu 210 (66 v okrese Pezinok a 144 v okrese Senec). Zároveň, pri ktorých bola poskytnutá technická pomoc – odstraňovanie padnutých stromov, asistancia polícii, otváranie bytov, bolo spolu 191. Pri úniku nebezpečných látok zasahovali hasiči 27 krát.

Celková priama škoda pri požiaroch bola 475.330€. Rýchlym a profesionálnym zásahom uchránili hasiči pri požiaroch 4.197.800€.

Medzi časté príčiny vzniku požiarov patria aj naďalej vypalovanie trávy a suchých porastov, spaľovanie odpadov a odpadkov.

Súčasnou okresného riaditeľstva je oddelenie požiarnej prevencie, ktoré vykonáva kontrolnú činnosť u právnických a fyzických osôb - podnikateľov, v obciach vo veciach zvereného výkonu štátnej správy na úseku ochrany pred požiarom, posudzuje projektové dokumentácie stavieb z hľadiska požiarnej bezpečnosti, zúčastňuje sa kolaudačných konaní, prejednáva priestupky voči fyzickým osobám a ukladá pokuty za porušenie predpisov na úseku ochrany pred požiarom.

V uplynulom roku bolo vykonaných spolu 156 protipožiarnych kontrol, pri ktorých bolo zistených 819 nedostatkov. Hlavným zameraním kontrolnej činnosti v roku 2020 bol výkon protipožiarnych kontrol v školských zariadeniach. Vzhľadom

na epidemiologickú situáciu na Slovensku bolo v týchto zariadeniach vykonaných iba päť komplexných protipožiarnych kontrol, nebola uložená žiadna sankcia. Okresné riaditeľstvo uložilo 3 blokové pokuty a vydalo deväť rozkazov na uloženie sankcie za porušenie predpisov o ochrane pred požiarom občanmi. V oblasti stavebnej prevencie (územné, stavebné, kolaudačné konania) vydalo okresné riaditeľstvo 1094 stanovísk. Na obciach boli vykonané 3 kontroly.

Rok 2020 bol iný aj v preventívno-výchovnej oblasti, všetky akcie určené pre verejnosť, pre deti a mládež boli z dôvodu pandemických opatrení pozastavené. Okresné riaditeľstvo zabezpečilo v spolupráci s DHZ mesta Pezinok v mesiaci február pre verejnosť ukážku ako správne používať prenosné hasiace prístroje, ktorá bola zorganizovaná na podnet občanov v súvislosti s požiarom obývanej chaty v Kučičdorskej doline a iba niekoľko exkurzií v letných mesiacoch pre deti z letných táborov.

e. o.

GOLDIE
KLENOTY

-5 % na celý sortiment
s kódom **GOLD21**

www.goldie.sk
www.goldiediamonds.sk

03-03

Riadková inzercia

Predám 4m širokú terasovú tieniacu markízu typu

EF-1. Cena dohodou. Kontakt: 0944040582

Zadávatel: Peter Jevin, Žarnovova 6, Senec

Cena: 4,80 €

20210301

Informácie k inzercii

Všetky informácie nájdete na www.senec.sk v časti
Mestské noviny Senčan.

Riadková inzercia: sencan@senec.sk

Uzávierka novín 20.03.2020

UPOZORNENIE: MÁME TU SČÍTANIE OBYVATEĽOV! FIGYELEM: ITT A NÉPSZÁMLÁLÁS!

Formulár je možné vyplniť elektronicky od **15. februára**.
A kérdőívet online lehet kitölteni **február 15-től**.

OZNAČME SVOJU NÁRODNOSŤ!
V každom prípade označme svoju národnosť a
materinský jazyk! Pre národnosti to zabezpečí
jazykové práva a podporu ich kultúry.

JELÖLJÜK NEMZETISÉGÜNKET!
A nemzetiséget és anyanyelvet mindenképp
adjuk meg! Ez a nemzetiségeknek nyelvi
jogokat és kulturális támogatást biztosít!

NEPSZAMLALAS.SK

03-04

Mgr. Ivetta Barková. Foto: Jozef Peniak

Vítazkou Národnej Ceny Učiteľ Slovenska 2020 a Ceny verejnosti je Iveta Barková

Srdečne blahoželáme skvelej pani riaditeľke Súkromnej základnej školy v Senci Ivete Barkovej, ktorej sa podarilo nielen dostať do finále národnej ceny Učiteľ Slovenska, ale dokonca v nej aj zvíťaziť. Iveta Barková dokázala svojím prístupom presvedčiť nielen porotu, ale aj rodičov, deti a ďalších, pretože získala tiež Cenu verejnosti. Ukázala tým, že má zmysel budovať školu aj ako komunitu ľudí. Aj týmto úspechom robí dobré meno nielen škole, ale aj nášmu mestu.

Ako píše na webe tejto ceny: „Iveta Barková je učiteľkou celým svojím bytím. Vždy ňou chcela byť a vždy vedela, ako by mala jej škola snov vyzerať. Od roku 2015, po tom ako so svojou kolegyňou Janou Augustovičovou založila v Senci Súkromnú základnú školu, tento svoj sen skutočne žije.“

Novinkou je, že Iveta Barková je nominovaná aj v ankete Slovenka roka v kategórii vzdelávanie. Držíme jej palce aj v tejto významnej prezentácii najvýznamnejších žien našej krajiny. Počas náročného roka 2020 bola oblasť školstva preskúšaná zatvorením škôl. Bolo potrebné prispôbiť sa online vyučovaniu a vytrvať v snahe čo najlepšieho vzdelávania žiakov aj napriek sťaženým podmienkam.

V ankete Slovenka roka je možné hlasovať do 28. mája 2021.

Martina Ostatníková

Skauting v Senci počas lockdownu

Tento školský rok je pre nás úplne iný, ako predchádzajúce. Toto si hovorí asi každý, kto pracuje s deťmi a mládežou. Deti (hlavne druhého stupňa a stredných či vysokých škôl) ostali od konca októbra doma, prerušila sa prezenčná výučba ako aj prezenčná návšteva rôznych mimoškolských aktivít detí. Aj my sme museli rozmýšľať, ako skauting preniesť do online priestoru. Bolo a je to ťažké, keďže skauting je z veľkej časti hlavne o pobyte v prírode a vzájomnom stretávaní sa. Ale máme radi výzvy, preto sme skautmi!

Naše pravidelné stretnutia (družinovsky) sa poriadne ani nerozbehli a už sme mali zákaz činnosti. Dost rýchlo sme však boli schopní reagovať a ponúkli sme deťom a rodičom možnosť online družinoviek. Naši radcovia sa popasovali s technikou (keďže sú to zväčša teenageri, nebol to pre nich veľký problém) a pomocou rôznych kvízov, hier, rozhovorov, tancovania, cvičenia, varenia, či tvorenia cez obrazovky, sa spájajú so svojimi zverencami, a tak upevňujú družinového ducha. Možno sa viac u mladších (vľčat) teraz venujeme intelektuálnemu rozvoju, no starší (skauti/rangeri) prejavili zručnosti sociálne ako je vedenie tímu, líderstvo, dobrovoľníctvo...

V decembri sme opäť priniesli Betlehenské svetlo (hoci kvôli opatreniam v skromnejšom počte zapojených dobrovoľníkov). V tomto mesiaci tradične koledujeme v niektorom zo sociálnych zariadení, teraz to nebolo možné. Tak sa nám podarilo urobiť radosť starším z Domu seniorov v Blatnom aspoň listami a vlastnoručne vyrobenými darčekom.

Zapojili sme sa aj do potravinovej zbierky, ktorú organizovala Charita Senec spolu s Tescom. V rámci Slovenského skautingu stále funguje skautská služba, kde sa mnohí zapojili aj pri celoplošných testovaniach ako dobrovoľníci. Pre starších (rangerov/

Online skauting. Foto: LT

Skauting chutí. Foto: LT

oldskautov...) pravidelne prebiehajú online diskusie cez Skautský inštitút so zaujímavými hosťami na rôzne témy (napr. médiá, radikalizácia, občiansky aktivizmus či životné prostredie... ale aj o tom, ako s týmito témami ďalej pracovať v rámci osobného rozvoja, alebo pri činnosti s deťmi a mládežou). Aj vzdelávanie nových vodcov a radcov sa prenieslo do online sveta. Dve z našich vodkýň takto dokončili svoju Lesnú školu. Momentálne sa pripravujeme na letný tábor, ktorý sa, dúfam, bude môcť uskutočniť.

Lubica Tringelová

Chválime, karháme

- **Po zavedení triedenia odpadu z kuchyne** sme obyvateľov mesta veľmi chválili. Zapojili sa väčšinou zodpovedne, vedierka z rodinných domov sú pravidelne v správnych termínoch vyložené a pri bytovkách sa modré kontajnery plnia správnym druhom odpadu. Napriek tomu musíme aj pokarhať tých, ktorí či už nepochopili alebo schválne robia zlobu. Pri kontajnerových stojiskách nielen že nechávajú odpad vedľa kontajnerov, čo je nepripustné, ale pribudli sem aj vrecia s kuchynským odpadom od rodinných domov. A to už je silná káva. Veď je jednoduchšie vyložiť plné vedierko pred dom ako ho niesť ku kontajnerovému stojisku a zneprijemňovať tak život obyvateľom sídliska. *MO*

PORADÍME A POMÔŽEME VÁM!

Tenenet, o.z.
Oravská 4
Senec
www.tenenet.sk
info@tenenet.sk
02 / 20201111

Špeciálno-pedagogická poradňa

Zbadali ste u Vášho dieťaťa problémy s motorikou? Alebo sa javí hyperaktívne?

Ambulancia klinickej psychológie a psychoterapie

Čelíte depresii zo straty blízkeho? Neviete si rady, ako sa vyrovnat s dôsledkami COVID-19? Potrebujete psychodiagnostiku pre zdravotné alebo pracovné účely?

Logopédia

Máte obavy o vývin reči Vášho dieťaťa? Všimli ste si, že sa Vaše dieťa zajakáva?

Školská psychologická poradňa

Zbadali ste u Vášho dieťaťa neprirozené správanie - nevie sa dlhšie sústrediť a má horšie výsledky v škole?

Fyzioterapia

Ste po operácii? Máte problémy s bolesťou chrbtice a kĺbov? Potrebujete podporiť pohyblivosť Vášho dieťaťa?

03-05

Meno SOLAR Hvezdáreň Senec putuje po červenej planéte Mars

Fanúšikovia výskumu vesmíru po celom svete sledovali najnovšie dejstvo ságy objavovania Marsu, ktoré sa uskutočnilo 18. februára. O vzrušenie sa postaral mimoriadne náročný pristávací manéver vozidla Perseverance (vytrvalosť). Piaty rover, čiže vozidlo, ktoré NASA dopravilo na Mars, otvára novú kapitolu v pátraní po pradávnom mikrobiálnom živote z doby pred miliárd rokov, kedy sa Mars viac podobal Zemi.

Pristávací manéver zapuzdrovaného vozidla sa začal vstupom do atmosféry rýchlosťou 19.500 km/h. Od tejto chvíle uplynulo do pristátia len 7 minút. Pristávanie prebehlo automaticky. Vzhľadom na vzdialenosť Marsu od Zeme nebolo možné riadiť priamo. Puzdro po vstupe do atmosféry brzdlilo

aj za pomoci padáka s priemerom 21,5m. Pred pristátím došlo k odhodneniu tepelného štítu. Vozidlo pokračovalo spojené so žeriavom, ktorý pomocou raketových motorov zamieril do krátera Jazero. Počas zotupstu bol aktívny mikrofón, ktorý nahrával všetky zvuky. Lietajúci žeriav len niekoľko sekúnd pred pristátím pustil vozidlo po lanách na povrch. V okamihu kontaktu sa odpojili laná a nebeský žeriav odletel preč. Vozidlo bolo dopravené do lokality, ktorá bola predtým jazerom, tam mohol teoreticky vzniknúť život. Rover zoberie vzorky, ktoré by mohli byť o niekoľko rokov dopravené na Zem k podrobnej analýze. Perseverance nesie aj malý vrtulník Ingenuity, ktorý vyskúša let v riedkej atmosfére Marsu.

NASA v rámci propagácie misí ponúka príležitosť verejnosti „byť pritom“. Na stránkach misie Mars 2020 Perseverance je formulár, cez ktorý bolo možné sa zaregistrovať a vytvoriť si tak virtuálny „palubný lístok“. Všetky schválené mená vyleptali na mikročip, ktorý je umiestnený na palube Perseverance. Štítko namontovali na rover 26. marca 2020 v Kennedyho vesmírnom stredisku NASA na Floride. Obsahuje tri čipy s menami účastníkov kampane a 155 mien finalistov, ktorí sa zapojili do kampane „pomenuj rover“. Aj SOLAR Hvezdáreň Senec sa zapojila a poslala svoje meno do vesmíru na virtuálnom palubnom lístku.

VCs, Foto a vizualizácie: NASA

Virtuálny palubný lístok SOLAR Hvezdáreň Senec.

Rok s pandemiou na seneckých školách

Minulý rok v marci došlo prvýkrát k zatvoreniu škôl kvôli šíreniu pandémie spôsobenej novým koronavírusom. Odvtedy boli základné školy, s prestávkami v júni, septembri a októbri, úplne alebo len pre žiakov druhého stupňa zatvorené.

Riaditeľov škôl sme sa spýtali, či školy a rodiny zvládli technické zabezpečenie online vyučovania, ako riešili prípadné online záškoláctvo, ako hodnotia dôsledky dlhotrvajúceho dištančného vzdelávania, akým spôsobom hodnotili učitelia žiakov za 1. polrok školského roka 2020/2021, či stihli učitelia prebrať a dostatočne opakovať so žiakmi učivo a akým kurióznym situáciám čelili.

Jana Tamašiová – riaditeľka Základnej školy Mlynská 50

Z 395 žiakov I. stupňa nemá prístup k internetu a online vzdelávaniu 8 žiakov a zo 444 žiakov II. stupňa 5 žiakov. Celkovo 1,55% žiakov našej školy. Každý týždeň im chystajú učitelia materiály na nasledujúci týždeň. Žiaci alebo ich zákonní zástupcovia ich vyzdvihujú u určeného zamestnanca školy a odovzdávajú materiály za predchádzajúci týždeň. Konzultácia o výsledkoch práce žiaka prebieha telefonicky. Škola zabezpečila tablety pre žiakov, ktorí nemajú technické zariadenia na online vyučovanie.

Vyučujúci udržiavajú komunikáciu so žiakmi aj rodičmi všetkými dostupnými kanálmi – cez EduPage, mail, Teams, telefonicky. Ak žiak a jeho zákonní zástupcovia nereagujú na naše správy, posielame im písomné upozornenie formou doporučného listu alebo listu s doručenkou. Pokiaľ sa žiak neodôvodnene a neospravedlne

nezúčastňuje online hodín a neodovzdáva vypracované úlohy, vznikajú mu neospravedlnené hodiny, o čom informujeme Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny aj odbor sociálnych vecí mesta Senec.

Dlhotrvajúce dištančné vzdelávanie prinieslo pre žiakov väčšiu samostatnosť, ale aj postupnú stratu záujmu o učenie, depriváciu z nedostatku sociálnych kontaktov a prílišnú fixáciu na techniku.

Na pedagógov kladie situácia väčšie nároky ako pri prezenčnom vzdelávaní. Oveľa viac času trávia prípravou materiálov, teórie, prezentácií, pracovných listov a podobne. Komunikujú so žiakmi, ich rodičmi a učiteľmi, mnohokrát až do večerných hodín. K niektorým žiakom s ohľadom na ich momentálne rodinné, zdravotné a technické možnosti je nutný individuálny prístup. Učitelia doučujú žiakov po vyučovaní a v poobedňajších hodinách. Spracúvajú množstvá dokumentov, prác žiakov, projektov, ospravedlneniek.

Pedagógovia sú unavení a vyčerpaní. Sú frustrovaní, že sa nemôžu osobne venovať žiakom. Stresujúce sú aj neustále sa

meniace pokyny a nariadenia o vzdelávaní a hodnotení žiakov. U mnohých pedagógov nastali zdravotné komplikácie vyplývajúce z práce pri počítači – bolesti chrbtice, hlavy, zhoršenie zraku a podobne.

Žiakov na prvom stupni v prvom ročníku hodnotíme počas mimoriadnej situácie a núdzového stavu slovnou. Žiakov 2. až 4. ročníka hodnotíme kombinovane. Predmety komplementárnej oblasti integrujeme do obsahu hlavných vzdelávacích predmetov. Pedagogická rada rozhodla, že hodnotenie týchto predmetov bude formou absolvoval/neabsolvoval.

Žiaci druhého stupňa sa učili od septembra do 25. októbra prezenčnou formou. Dištančná výučba trvá dodnes.

Podklady na hodnotenie výsledkov žiakov v predmetoch hlavnej vzdelávacej oblasti získava učiteľ v čase prerušeného vyučovania v školách najmä z portfólií žiakových prác, rozhovormi so žiakmi, prípadne konzultáciou s rodičmi. Podkladmi môžu byť projekty, riešenia komplexných úloh, samostatné praktické práce spracované žiakmi počas domácej prípravy s prihliadnutím na individuálne podmienky každého žiaka. Predmety komplementárnej oblasti hodnotíme formou absolvoval/neabsolvoval.

Na základe odporúčaní zo Štátneho pedagogického ústavu bolo obdobie opakovania učiva z predchádzajúceho školského roka predĺžené zo štandardných dvoch týždňov na mesiac až dva. Učivo na tento školský rok bolo zredukované na hlavné tematické celky, ktoré sa darí prebrať.

Uplynulé obdobie bolo samo osebe náročné. Úlohou školy bolo zabezpečiť komunikačné technológie pre pedagógov, aby mohli realizovať online vzdelávanie žiakov z domu. Aj to sme však zvládli.

Magdaléna Gubániová – riaditeľka Základnej školy Kysucká 14

Na našej škole sa pravidelne zúčastňuje online vyučovania väčšina žiakov školy. Online hodiny sa organizujú v čase, ktorý zodpovedá dištančnému rozvrhu hodín v škole a sú pre žiaka povinné. Tí, ktorí majú problém s pripojením na internet alebo sú z kritickej infraštruktúry a navštevujú ŠKD, spolupracujú s vyučujúcim cez EduPage, email, sms alebo s nimi učiteľia komunikujú prostredníctvom telefónu. Učiteľia dodržia požiadavku primeranosti a náročnosti vo vzdelávaní a zohľadňujú individuálne možnosti jednotlivých žiakov.

Za pozitívne považujeme angažovanosť rodičov pri vzdelávaní detí. Uvedomujú si náročnosť pedagogickej profesie. Pozitívom je, že aj pedagóg si overuje svoje zručnosti. Požiadavky súčasnej situácie ho nútia na sebe pracovať a zdokonaľovať profesijné kompetencie. Je dôležité, aby učiteľ usmerňoval vzdelávanie tak, aby si žiak uvedomoval potrebu sebakontroly a sebaregulácie k spokojnosti zúčastnených na vyučovaní. Viac ako za bežných okolností je potrebné efektívne komunikovať i s rodičmi. Táto komunikácia prebieha elektronicky a je časovo náročná.

Negatívum vidíme v tom, že deti sa učia len minimum. Bolo by dobré prehodnotiť kvalitu osnov na úkor kvantity. Ďalším problémom je frustrácia žiakov z dôvodu obmedzení osobného kontaktu s deťmi a s učiteľom, čo má dopad aj na psychické rozpoloženie detí.

Cez dištančné vzdelávanie majú niektorí žiaci 1. a 2. ročníka problém pri písaní, kde je potrebný priamy kontakt učiteľa a žiaka.

Medzi špecifiká online vyučovania patrí už klasické upozornovanie na zapnutie kamery a na vypnutý mikrofón. Žiaci ukazujú spolužiakom, čo majú doma a stáva sa aj to, že rodičia zasahujú do vyučovania. Bežné sú tiež technické problémy ako sú výpadky internetu, elektriny a s nižšou rýchlosťou alebo s obmedzujúcim dátovým limitom internetu.

Ladislav Káša – riaditeľ Základnej školy J.G. Tajovského

Pravidelne sa pripájať na online vyučovanie zvláda 98% našich žiakov. Zvyšným dvom percentám doručujú úlohy triedni učiteľia. Zozbierajú materiály a úlohy od kolegov, spravidla raz týždenne. Na vrátnici si ich osobne prevezme žiak alebo rodič. Zároveň prinesie a odovzdá už vypracované úlohy na kontrolu.

Triedne učiteľky kontaktujú rodičov tých žiakov, s ktorými je ťažká komunikácia. Niekedy žiadame o doručenie úloh Mestskou políciou, ktorá zároveň upozorní rodičov a žiakov na nedbalú účasť na online vyučovaní.

Dôsledkom dlhotrvajúceho dištančného vzdelávania je predovšetkým strata motivácie a bežných návykov, ktoré žiaci pri prezenčnej forme vyučovania pokladajú za samozrejme. Napríklad že cez vyučovanie nekonzumujeme a sme riadne oblečení. Deti však počas online vyučovania často sedia na posteli v pyžame. Vzniká problém aj s overením výsledkov. Prakticky zlyháva akýkoľvek pokus o písomné overenie vedomostí, pretože žiaci odpišu úlohy jeden od druhého, prípadne zo zošitov či z internetu. Ústne skúšanie je tiež málo efektívne. Internetové spojenie je často pomalé, ale niekedy slúži aj na zakrývanie nepripravenosti. Žiak mlčanie ospravedlňuje „zlyhávaním“ techniky. Veľmi chýba sociálny kontakt a klasické učenie tvárou v tvár.

Žiakov hodnotíme počas dištančného vyučovania podľa usmernení Štátneho pedagogického ústavu. Celkové hodnotenie žiakov za prvý polrok bolo slovné, pretože to v tejto forme výuky presnejšie vyjadruje osobnosť a prácu žiaka.

Naši pedagógovia sťahujú prebrať učivo. Vedomosti upevňujú prostredníctvom cvičení a pracovných listov, avšak reálne osvojenie učiva je možné overiť až po nástupe do školy. Domnievame sa, že žiaci budú mať medzery v učive, niektorí s menej zodpovedným prístupom dokonca aj závažné trhliny. Bude komplikované dobehnúť všetko tak, aby sme s čistým svedomím mohli konštatovať, že žiaci zvládli a osvojili si učivo príslušného ročníka.

Ku kurióznym situáciám dochádza hlavne v súvislosti s kvalitou internetového spojenia. Pomalý internet a zastaraná technika spôsobuje aj obojstranné vypadávanie internetového spojenia. Úsmevné sú neúmyselné zasahovania do online vyučovania rodičmi a súrodencami, ktorí sa objavujú v pozadí.

Pripravil Csaba Vysztavel

Materská škola na Kysuckej ulici opäť v prevádzke

15. februára 2021 sa vrátili do škôlky aj deti a ich pani učiteľky z Materskej školy na Kysuckej ulici, ktorá sa koncom minulého roka dočkala úspešného ukončenia všetkých stavebných prác v rámci projektu: „Nadstavba a modernizácia Materskej školy Kysucká, Senec“. Komplexná rekonštrukcia sa týkala okrem nadstavby, prestavby a modernizácie aj realizácie opatrení vedúcich k zvýšeniu energetickej hospodárnosti budovy a revitalizácie školského dvora. Tento projekt bol spolufinancovaný z prostriedkov EÚ, štátneho rozpočtu a rozpočtu mesta Senec v rámci Integrovaného regionálneho operačného programu.

Pred začatím jeho realizácie, v školskom roku 2016/2017, fungovalo v materskej škole na Kysuckej ulici 8 tried s celkovým počtom 170 prijatých detí. Táto kapacita však nezodpovedala stále neutíchajúcemu dopytu po voľných miestach v tejto materskej škole vzhľadom na zvyšujúcu sa natalitu detí v meste aj vďaka stále pribúdajúcemu počtu obyvateľstva v mladom aktívnom veku. A aj vďaka úspešnej realizácii tohto projektu môže naša samospráva ponúknuť svojim obyvateľom v tomto smere zlepšenie. Rozhodnutím Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava bola schválená zmena prevádzkového poriadku MŠ Kysuckej. V súčasnosti je jedennásťtriednym predškolským zariadením, ktoré môže poskytnúť dennú starostlivosť pre 244 zapísaných detí od 3 do 6 rokov.

Na zabezpečenie bezproblémového fungovania znovuotvorenej materskej školy sa navýšil aj počet personálu. Kolektív zamestnancov sa rozšíril o 5 nových učiteľiek, 2 upratovačky, 1 kuchárku a 1 pomocnú silu do kuchyne.

Všetky podlažia materskej školy sú plne bezbariérové po montáži nového výťahu. Hlavný vstup do budovy je vybavený nájazdovou rampou so zábradliami s bezpečnostným sklom. V toaletách boli urobené bezbariérové úpravy, škôlka je preto prispôbena aj pre deti s obmedzeným pohybom prípadne na vozíčku. Prístup do priestorov nadstavby je cez nadstavované hlavné schodisko. V rámci protipožiarneho riešenia je zrealizovaná ochrana detí a personálu prostredníctvom inštalácie elektrickej požiarnej signalizácie, hlasovej signalizácie požiaru a ďalší možný únik detí a personálu cez dve nové a dve jestvujúce vonkajšie oceľové únikové požiarne schodiská.

Nadstavba bola zrealizovaná ako ľahká sendvičová konštrukcia na dosiahnutie optimálnych tepelnoizolačných vlastností nového podlažia. Nosné drevené konštrukcie sú z exteriérovej strany obložené tepelnou izoláciou, kontaktným zatepľovacím systémom z minerálnej vlny. Z vnútornej strany sú steny obložené protipožiarnym sadrokartónom. Zateplením aj jestvujúcej časti fasády budovy sa zvýšila technická kvalita celého objektu. Zlepšili sa aj hygienické a celkové zdravotné podmienky v interiéri budovy. Lepšie tepelnoizolačné vlastnosti prispievajú k úspore energie a nákladov na prevádzku budovy. Zlepšenie energetickej hospodárnosti budovy o jednu energetickú triedu z C do B sa dosiahlo vďaka zatepleniu budovy, výmene okien, výmene kotla, nainštalovaniu energetickejšieho osvetlenia a ďalších opatrení. Emisie skleníkových plynov budovy sa znížili o 12,96 ton CO₂ za rok.

Vymenený odkvapový systém prispieva k ochrane fasády budovy pred poškodením dažďovou vodou a snehom a zamedzí sa podmáčaniu stien budovy.

Po ukončení sanačných prác bol realizovaný monitoring rozvodov splaškovej kanalizácie pod celou zastavanou plochou budovy, vonkajších rozvodov kanalizácie, revízných šacht a odlučovača tukov.

Zistilo sa, že celá kanalizácia je nefunkčná s prasknutými a zlomenými časťami potrubia, odsadenými spojmi, lapač tukov je zanesený a nefunkčný, jestvujúce šachty potrebovali opraviť. Mesto muselo

Výťah v interiéri. Foto: AM

V stĺpci sú fotografie interiéru. Foto: AM

Bezbariérový vchod do budovy. Foto: AM

prístup ku kompletnej výmene všetkých poškodených ležatých rozvodov kanalizácie a lapača tukov. Tieto práce boli spojené s potrebou ďalších nečakaných vyvolaných investícií spojených okrem iného s opätovnou obnovou podláh v sanovaných priestoroch budovy, povrchových úprav stien a stropov, opravou časti poškodených vodovodných rozvodov, väčšiemu rozsahu spevnenia podlažia pod priečkami, opravou a stabilizáciou základových

konštrukcií, tak aby sa zabezpečila väčšia stabilita stavby ako celku. Znamenali rozsiahly stavebno-technický zásah do pôvodnej prevádzky najmä školskej kuchyne a jej zázemia, ktorý vyžadoval prispôbiť a zmodernizovať aj zariadenie kuchyne v zmysle najnovších platných noriem a požiadaviek. Vymenilo sa v nej vzduchotechnické zariadenie, urobili nové elektroinštalácie, rozvody vody a kanalizácie, maľovka stien, obklady, dlažby a zakúpilo

sa nové vybavenie: konvektomat, plynový sporák, elektrická trojrúra, elektrická veľkokapacitná panvica, kotol, elektrický multifunkčný robot, plynová stolička, ohrevný výdajný pult, umývačka riadu, chladničky a zariadenie k príprave jedál. Zmeny prispeli k výraznému zlepšeniu a uľahčeniu podmienok práce kuchárk a pôvodná výrobná kapacita kuchyne bola navýšená o viac ako 300 jedál, čím bude možné pripraviť stravu aj pre iné zariadenia v meste.

V jarných mesiacoch čaká MŠ dokončiť revitalizáciu exteriéru, plánujú sa dosiať nové trávnaté plochy. Mesto taktiež zabezpečilo predprípravu vybudovania vlastnej studne pre zabezpečenie zavlažovania trávnikov počas letných mesiacov.

Riaditeľka škôlky Bc. Katarína Potočárová so svojím tímom v spolupráci s odbornými útvarmi Mesta Senec už pracuje na príprave žiadostí o dotáciu na ďalšie zveladenie školského dvora o nové herné prvky a ihriská.

Útvár projektového riadenia
Útvár školstva a športu
Foto interiéru: AM

„Akusticko – pohltivé panely SilentPET pre školskú jedáleň, ZŠ J. G. Tajovského v Senci“

Základná škola J. G. Tajovského v Senci realizovala projekt, v rámci ktorého sa odhlučnila školská jedáleň s akustickými panelmi od spoločnosti Liko-S. Panely sa vyrábajú z recyklovaných PET fliaš.

PET fľaše sa v procese výroby spracujú do podoby vlákien a vytvorí sa finálna zmes materiálov. Konečným valcovaním vznikajú zvukovo izolačné dosky SilentPET s vynikajúcimi akustickými hodnotami. Materiál je príjemný na pokožku a nespôsobuje alergie, podráždenia alebo dýchacie problémy. SilentPET je bezzápachový a neuvolňuje žiadne výpary. Je odolný voči vlhkosti a nemá tendenciu plesnivieť alebo podliehať parazitom.

Realizáciou projektu sa odhlučnila miestnosť a vylepšil sa vzhľad celkového priestoru. Z výsledku merania hluku vyplýva, že pred montážou panelov boli doby dozvuku pri frekvenciách medzi 400-2000Hz vyše 4 sekundy.

Toto sú frekvencie stredných tónov, do ktorých spadá aj ľudská reč. Tu prišlo k zníženiu dozvukov na 2 – 2,5 sekundy. Pri vyšších frekvenciách nad 2000 Hz prišlo k zníženiu dozvuku približne na polovicu (medzi 1 - 2 s). Pri nízkych frekvenciách pod 200 Hz, kam spadá aj nízky hlas muža, prišlo k miernemu zníženiu dozvuku na hodnoty medzi 2 – 3 sekundy.

Projekt bol financovaný z rozpočtu ZŠ J. G. Tajovského v Senci.

Útvár školstva a športu
Foto: E.V.

Školská jedáleň pred realizáciou projektu. Foto: EV

Školská jedáleň s akustickými panelmi. Foto: EV

Zapojte sa do súťaží mesta a BSK - fotte, maľujte, píšete

Aj keď sa život ešte stále nevrátil do pôvodných kolají, nemôžeme zatiaľ chodiť na výstavy, či inak sa kultúrne vyžiť, môžeme však zapojiť svoju tvorivosť a prihlásiť svoje diela do rôznych súťaží. Môžete si vybrať podľa svojich záujmov a koníčkov. Môžete fotiť, písať či maľovať. Tvorivosti sa medze nekladú a vytvorené diela prinášajú pocit uspokojenia. Ak by to neslačilo, víťazov čakajú aj pekné ceny.

Na hladine 2. Foto: Filip Pavlac

Zostaňme doma. Foto: Martin Sokol

Senec objektívom mobilu

Mesto Senec v spolupráci s Mestským kultúrnym strediskom v Senci organizuje fotografickú súťaž „SENEC OBJEKTÍVOM MOBILU“. Témou súťaže je mesto Senec a život v ňom. Fotí sa len mobilným telefónom a do súťaže budú zaradené len fotografie odfotené v tomto meste. Organizátor

si vyhradil právo zo súťaže vyradiť fotografie, ktoré nespĺňajú základné technické, umelecké, morálne a etické predpoklady alebo nesúvisia so zadanou témou. Súťaž sa nemôžu zúčastniť zamestnanci organizátora. Súťaže sa môže zúčastniť každá fyzická osoba. Osoba mladšia ako 15 rokov len v prípade, že bude pri podpise

Medzi nebom a zemou. Foto: Andrea Šimonič

prihlášky zastúpená jej zákonným zástupcom (rodičom). Súťažiaci sa súťaže zúčastní tak, že spolu s podpísanou prihláškou odovzdá maximálne 5 fotografií a to v elektronickej forme na nosičoch CD/DVD/USB a súbežne aj v tlačenej forme zamestnancom kultúrneho zariadenia GALÉRIE LABYRINT v Mestskom kultúrnom stredisku Senec, Nám 1. Mája č. 2, 2. poschodie.

Svoju podporu nám ponúkla Mgr. Art. Zuzana Oros. V jej grafickom štúdiu OR-FLEX v Senci je možnosť tlačenia fotografií pre všetkých za zvýhodnenú cenu.

Uzavierka súťaže je 10. novembra 2021.

Súťaží sa v 3 vekových skupinách: do 16 rokov, od 16 do 26 rokov a nad 26 rokov. Budú udelené tri ocenenia:

- Cena poroty - porota bude zložená z porotcov, ktorých zabezpečí Mestské kultúrne stredisko v Senci,
- Cena primátora mesta Senec - o cene rozhodne primátor mesta Senec,
- Cena Senčanov - víťaz vziđe z hlasovania na facebookovom profile **Mesto Senec - oficiálna stránka**.

Podmienky súťaže nadobúdajú platnosť dňom ich zverejnenia na webovej stránke mesta Senec www.senec.sk, kde si prečítate všetky potrebné informácie. V prípade otázok osobne, telefonicke v oddelení Labyrinth alebo e-mailom na labyrinth@senec.sk.

Čas na fotenie máte až do začiatku novembra 2021. Verejné hlasovanie na facebookovom oficiálnom profile Mesta Senec bude koncom novembra a výstavu fotografií si budete môcť pozrieť v MsKS v Labyrinte na 2. poschodí v decembri 2021.

V Senci je čo fotiť. Vaše fotografie denne vidíme na vašich facebookových stránkach a sú nádherné. Pochváľte sa s nimi a potešte nielen seba ale aj širokú verejnosť. Tešíme sa na vaše fotografie, v ktorých môžete zachytiť Senec počas celého roka.

Labyrinth, MsKS

Šanca pre talenty

Máte občas chuť sadnúť si k počítaču a napísať niečo? Urobte to! Senecké pero je tu pre vás a vaše dielka. Konečne aj v našom meste spúšťame literárnu súťaž, veď čo je Senec horší ako iné mestá, ktoré už také niečo dávno majú? Ak vás láka vyjadriť svoje myšlienky, neodkladajte to, uzávierka je 10. mája 2021. Kompletne propozície súťaže, prihlasovacie formuláre a všetky ďalšie informácie nájdete na www.senec.sk. Do súťaže sa môžu zapojiť všetci, bez vekového obmedzenia. Jediná podmienka je, aby súťažný text súvisel so Sencom, jeho históriou, pamiatkami, súčasnosťou, prírodou či osobnosťami... Už teraz sa tešíme na vaše práce v slovenskom i maďarskom jazyku.

M. Macháčková

AMFO 2021 – šanca pre amatérskych fotografov

Je to krajská súťaž a výstava amatérskej fotografickej tvorby Bratislavského kraja, ktorej vyhlasovateľom je Národné osvetové centrum a organizátorom Malokarpatské osvetové stredisko v Modre príspevková organizácia Bratislavského samosprávneho kraja. Spoluorganizátorom je GALÉRIA LABYRINT - Mestského kultúrneho strediska Senec. Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Do súťaže sa môžu zapojiť všetci amatérski fotografi s trvalým bydliskom alebo pôsobiskom v Bratislavskom samosprávnom kraji, prihlásením sa do elektronického formulára www.nocka.sk/chcemsaprihlasit v časovom rozpätí od 20. 1. do 26. 3. 2021 a následným odoslaním svojich fotografií organizátorovi do Malokarpatského osvetového strediska v Modre, Horná 20, 900 01 Modra.

Súťaží sa v 3 vekových skupinách – súťažiaci vo veku do 16 rokov, do 21 rokov a nad 21 rokov. Kategórie sú nasledovné: čiernobiela fotografia, farebná fotografia, cykly a seriály, experiment a nájdete ich v propozíciách, ktoré si môžete stiahnuť na www.nocka.sk a

www.moska.sk. Výstava krajského kola celoslovenskej postupovej súťaže AMFO 2021 sa uskutoční od 14. 5. do 31. 5. 2021 v priestoroch GALÉRIE LABYRINT. Súčasťou vernissáže výstavy je aj rozborový seminár s odborníkmi v oblasti fotografickej tvorby spojený s odovzďovaním cien.

Výstava je verejná, vstup na ňu je voľný, srdečne na ňu pozývame všetkých milovníkov fotografie.

Výtvarné spektrum 2021 – šanca pre neprofesionálnych výtvarníkov

Túto krajskú súťaž a výstavu neprofesionálnej výtvarnej tvorby Bratislavského kraja vyhlasuje Národné osvetové centrum a organizátorom je Malokarpatské osvetové stredisko v Modre príspevková organizácia Bratislavského samosprávneho kraja so spoluorganizátorom Kanceláriou Národnej rady Slovenskej republiky. Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. Do súťaže sa môžu zapojiť všetci neprofesionálni výtvarní tvorcovia vo veku od 15 rokov s trvalým bydliskom alebo pôsobiskom

v Bratislavskom samosprávnom kraji, prihlásením sa do elektronického formulára www.nocka.sk/chcemsaprihlasit v časovom rozpätí od 20. 1. do 5. 3. 2021 a následnom dodaní výtvarných prác do Národného osvetového centra v Bratislave, Nám. SNP č. 12 v Bratislave (termín doručovania prác bude vopred oznámený).

Súťaží sa v 2 vekových skupinách – súťažiaci vo veku od 15 do 25 rokov a súťažiaci od 26 rokov. Kategórie sú nasledovné: malba, kresba a grafika, priestorová tvorba, insitná tvorba, digitálna tvorba, experiment a nájdete ich v propozíciách, ktoré si môžete stiahnuť na www.nocka.sk a www.moska.sk.

Výstava krajského kola celoslovenskej postupovej súťaže Výtvarné spektrum 2021 sa uskutoční od 9. 4. do 29. 4. 2021 vo Výstavných priestoroch na Západnej terase Bratislavského hradu v Bratislave

Súčasťou vernissáže bude aj odborný seminár s odborníkmi v oblasti výtvarného umenia spojený s odovzďovaním cien.

Výstava je verejná, vstup na ňu je voľný, všetci milovníci umenia budú na nej vítaní.

Ol'ga Filipovičová: „Celý svoj profesionálny život som prežila na ZŠ J. G. Tajovského v Senci“

Dlhoročná riaditeľka Základnej školy J.G. Tajovského v Senci Mgr. Ol'ga Filipovičová sa narodila v Kráľovej pri Senci a žije tam dodnes s výnimkou 4 rokov, kedy bývala v Senci. Na škole pôsobila od roku 1964 až do odchodu do dôchodku v roku 2005 ako učiteľka, zástupkyňa riaditeľa a riaditeľka. Školstvo bolo celý život jej koníčkom, poslaním aj zamestnaním. Pri 50. výročí školy získala Cenu mesta. V októbri oslávila 75. narodeniny a teší sa z dôchodku spolu s manželom, s ktorým sa starajú o rodinný dom a záhradku. Má radosť z úspešných detí – Janka je zástupkyňou riaditeľky a spoluzakladateľkou Súkromnej základnej školy v Senci a Martin je architektom. Má 5 vnúčat.

Mgr. Ol'ga Filipovičová. Foto: archív OF

Prečo ste sa stali učiteľkou?

Nebol to môj sen. Učiteľstvo ma lákalo, lebo ma odjakživa bavila matematika. Napokon som ju vyštudovala - na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského, v tom čase mala sídlo v Trnave - a celý život som matematiku učila. Vyštudovala som kombináciu matematika a občianska výchova.

Kde všade ste učili?

Jedine na Základnej škole J.G. Tajovského v Senci. Strávila som tam celý svoj profesionálny život. Učila som matematiku a občianku. Najprv som sa viac venovala matematike, ale ako riaditeľka som sa viac venovala občianke. Vtedy som nechcela učiť matematiku, pretože v pozícii riaditeľa ma často od vyučovania vyrušili iné povinnosti.

Po revolúcii som bola v prvej pracovnej skupine, ktorá zavádzala etickú výchovu do vyučovania v spolupráci s Európskou úniou. Strávila som tri týždne na študijnom pobyte v Holandsku, kde som získala významný rozhľad v tejto oblasti, sebavedomie a aj certifikát o tom, že som kvalifikovaná učiteľka etickej výchovy. Zapájala som sa do projektov v rámci medzinárodného projektu Phare.

Učili ste len na druhom stupni?

V podstate áno. Po krátkom čase ako som začala učiť, som chvíľu zastupovala aj na prvom stupni. Dodnes obdivujem pani učiteľky, ktoré sa venujú najmenším žiakom. Vidia výsledok svojej práce za desať mesiacov – naučia deti čítať, písať

a počítať. Stále si myslím, že na vyučovanie menších detí treba mimoriadny dar.

Ako sa z vás stala riaditeľka školy?

Najprv ma vymenovali za zástupkyňu, bola som ňou 5 rokov. Keď bol riaditeľ uvoľnený z funkcie, vymenovali mňa. Nebola to však moja ambícia. Uvedomovala som si problémy, ktoré budem musieť riešiť. Plná dvojsmenná prevádzka, havarijná situácia v kotolni, nedostatok priestorov školy a tak ďalej. Ako riaditeľka som vydržala až do obdobia po revolúcii. Riešila som najmä materiálno-technologické zabezpečenie chodu školy. Mohla som sa spoľahnúť na výbornú spoluprácu so zástupcami, Emíliou Kratkoczkou, Karolom Kováčom a Pavlou Múčkovou, s celým kolektívom učiteľského zboru, zamestnancami školy. Veľmi mi pomáhali predmetové komisie, ktoré zabezpečovali vyučovací proces v jednotlivých predmetoch. Celé moje „riadiťovanie“ nebolo jednoduché. Bola plná dvojsmenná prevádzka a k tomu tri vysunuté pracoviská. Odchádzala som z domu o trištvrte na sedem ráno a vrátila som sa o trištvrte na sedem večer.

Bola som najmladšou riaditeľkou najväčšej školy na Slovensku. Začala som v 36-ich rokoch, čomu sa čudoval aj docent Hejný na Ministerstve školstva, keď videl moje doklady.

Zostali ste v škole aj po revolúcii.

Ktoré zmeny sa vás dotkli?

Rok po revolúcii som aj po prvých voľbách riaditeľa zostala vo funkcii. Potom však

vyšiel zákon o výmene kádrov, tak som nemohla zostať riaditeľkou. Napriek tomu, že ma mnohí odhovárali, zostala som v škole učiť. Venovala som sa len matematike, občianskej výchove a pustila som sa aj do etickej výchovy. Pracovala som v rámci celoslovenskej predmetovej komisie občianskej výchovy, odkiaľ som sa dostala aj do Holandska počas zavádzania etiky do vyučovania.

Čo vás v práci najviac tešilo?

Mojím životným úspechom z matematiky bolo, keď sa môjmu žiakovi, Mariánovi Uherčíkovi podarilo obsadiť 1. delené miesto so žiakom z Malaciek na celoslovenskom kole Matematickej olympiády. To bol skromný, múdry a veľmi šikovný chlapec, vypestovaný talent. Veľmi si ten úspech cením.

Tešila ma aj úspešná práca s celoslovenskou predmetovou komisiou etickej výchovy, ktorá padla na úrodnú pôdu a mala výsledky.

Čo vám v práci prinášalo nepokoj?

Ja som sa vždy prispôbala. Aj pri výmene riaditeľa školy som akceptovala situáciu, nikomu som neublížovala a nikto ani mne nerobil zle. Vždy som sa v škole cítila dobre.

Prispeli ste aj k vybudovaniu ZŠ Mlynská...

V tom čase bolo na ZŠ Tajovského 1950

Učiteľský zbor ZŠ J. G. Tajovského z júna 1986. Foto: archív OF

žiakov, 102 učiteľov, 20 zamestnancov. Toto ohromné číslo bolo hlavným dôvodom pre uvažovanie o rozšírení kapacít školstva v Senci. Najprv sme začali prístavbou, ktorú realizoval OSP Pezinok. Bola to rekordná stavba – 1. mája sa kopal a 1. septembra sa učilo. Najdôležitejším dôvodom bolo, že sme nutne potrebovali kotelňu.

Vtedy sa ukázalo, aký skvelý kolektív sme boli a ako výborne sme spolupracovali. Počas prác na prístavbe sa nestal ani jeden úraz, dodnes to beriem ako malý zázrak. Bolo to aj prístupom učiteľov, nebolo treba povedať, že treba robiť dozor, každý sa zapojil sám od seba.

Následne odbor školstva a aj vtedajší Mestský úrad konečne ustúpili a začali hľadať priestor na novú školu. Pamätám si, ako sme s pánom Elšíkom boli pozrieť priestor, kde boli uhoľné sklady. Tam dnes stojí ZŠ Mlynská. Dostala som sa do kolektívu stavbárov a chodila som s nimi na kontrolné dni. Spolupráca s odborom školstva a odborom výstavby bola veľmi dobrá. Pamätám si, že 20. augusta sme boli na Ministerstve školstva pýtať posledný chýbajúci milión korún na zariadenie posledných tried a 1. septembra sa už škola otvárala. Boli to šibeničné termíny, ale všetko išlo ako po masle.

Pre mňa bolo najťažšie rozdeliť učiteľský zbor. Najprv sme išli princípom dobrovoľnosti, potom však bolo treba preložiť niektorých učiteľov, aby bola zaručená obsadenosť jednotlivých predmetov. To

mi niektorí ľudia zazlievajú do dnešného dňa. Ale inak sa to nedalo. Delenie žiakov sme robili podľa bydliska so školskou komisiou. Na ZŠ Mlynská odišlo 650 žiakov a u nás zostalo 1300, čo bolo stále veľa. Bolo to náročné obdobie. Senec novú školu potreboval a pomaly potrebuje aj ďalšie.

Ako vnímate školstvo pred revolúciou v roku 1989 a po nej?

Nie som so všetkým spokojná. Vtedy sme mali tvrdé mantinely, za ktoré sa nedalo ísť, čo bolo často zlé, teraz sú voľnejšie pomery. Myslím si však, že akási centrálna podpora, ako bol kedysi Krajský pedagogický ústav, ktorý participoval na vzdelávaní učiteľov, chýba. Pretože ak sa učiteľ prestane ďalej vzdelávať, zostane stagnovať a to nie je dobré.

Som rada, že učiteľia majú viac možností vzdelávať sa, študovať. Na druhej strane mi je ľúto, že nie sú docenení. Majú vyštudovanú vysokú školu, tak ako iní, ale nie sú za to dostatočne ohodnotení.

Ako ste sa stihali venovať rodine?

Vždy hovorím, že môj najväčší dlh počas „riaditeľovania“ je voči mojej rodine. Deti sa však naučili istej samostatnosti a rodina ma veľmi podporovala.

Viedli ste svoje deti, aby išli vo vašich šľapajach?

Janka mala v sebe čosi také učiteľské, o inom ani nerozprávala. Teším sa, že sa tiež venuje matematike. Martin zasa od malička zlepoval z papiera stavby, teraz je architekt. Som na obidvoch

mimoriadne pyšná. Dokonca aj vnučka Laura študuje matematiku a etickú výchovu. Rodinná matematická štafeta teda funguje. Matematika sa u nás detí po praslici.

Pomáhali ste dcére Janke a jej kolegyni Ivete Barkovej pri zakladaní školy?

Veľmi sa mi páči ich projekt. Aj ja som mala taký sen, učiť a mať pritom voľnosť, nemať tie tvrdé mantinely. Dávajú voľnosť deťom aj učiteľom. Veľmi im držím palce. Som v rade školy, počúvajú ma, keď niečo poviem, ale predsa len, už je iná doba.

Želám Senčanom paca e bene, tak ako sme sa zdravili so žiakmi na etickej, teda: pokoj a dobro. Deťom dobrých učiteľov, učiteľom spolupracujúcich rodičov a všetkým najmä zdravie.

Rozhovor pripravila Martina Ostatníková

ZŠ Tajovského pred rekonštrukciou. Foto: odkazprestarostu.sk

Polák Margit

Csaknem hatvan éve kezdődött el Polák Margit sokrétű kultúraszervezői pályafutása. Könyvtárosként, majd a városi múzeum munkatársaként, végül „szabadúszó” nyugdíjasként folytatta az író-olvasó találkozók, előadói estek, színházi előadások, gyermekprogramok szervezését és a Kincskereső Gyermekek- és Ifjúsági Klub vezetését. Évtizedek óta vezetőségi tagja a Csemadok Szenci Városi Szervezetének. Munkájáért számos elismerést kapott, köztük Pozsony megye Samuel Zoch-díját, a Csemadok Közművelődési Díját és a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége Katedra-díját.

Milyen volt a gyerekkorod?

1944. március 18-án születtem Budapesten, amikor Hitler éppen megszállta Budapestet. Csodával határos módon kerültem haza Galántára, ahol a lakás pincéjében landoltam, mint párnapos újszülött csecsemő. A családom szerzeágazó gyökerekkel kötődik Galántához. Másrészt tósnýarasdinak is vallom magam. Ott voltam kisgyerek, ott kezdtem iskolába járni. A galántai tanítói lakást elvették, úgyhogy a szüleim Tósnýarasdon húzták meg magukat két gyerekkel. Ott volt az édesapám kántortanító, majd állás nélküli tanító, mert hogy akkor megszűntek a magyar iskolák.

Hogyan lettél „tősgyökeres” szenci?

Nyolcévesen kerültem Szencre, mert édesapám itt folytathatta a tanítói pályafutását. Rövid időre igazgatója lett a szenci magyar iskolának. Ezek már az 50-es évek voltak. Szencen telepedett le a család. Négyen voltunk gyerekek és ide költöztek az apai nagyszülők is Galántáról. Nyolctagú családban nőtem fel. Nagyon szép gyerekkorom volt. Szencen szabadon éltünk, több helyen laktunk és rengeteg élményben volt részünk.

Milyenek voltak a tanulóéveid?

Az alapiskola után a tizenegy éves Szenci Általános Műveltség Nyújtó Iskolában tanultam tovább. Mi voltunk az első gimnáziumi évfolyam Szencen, mert az iskola kilencediktől a tizenegyedikig már gimnáziumként működött. Egyben mi voltunk az első olyan érettségizők, akik magyar iskolába járhattak az első osztálytól. 1950-ben voltam kisérső, amikor újra megnyílhattak a magyar iskolák Csehszlovákiában.

Mi befolyásolta a pályaválasztásodat?

A szüleim nagy hatással voltak rám. A családban szinte mindenki tanító volt a Polák vonalon. Egy rövid ideig anyu is tanított. Én is tanító szerettem volna lenni, amiről végül tanító édesapám mindenféle módon lebeszélte. A könyvtárosi pályát anyu találta ki, mert mindketten szerettünk olvasni. Egész családomat az olvasás és a könyvek szeretete jellemezte. Érettségi után a pozsonyi két éves könyvtárosi főképzőiskola iskolába kerültem. A szlovák nyelvtant, az irodalmat nagyon tudtam, csak a beszéd nem volt az erősségem. Fél év elteltével

már a társalgás sem okozott gondot. Az iskola után a Slovenský spisovateľ nevű könyvkiadó reprezentatív könyvesboltjába kerültem, ami nagyon jó gyakorlati tapasztalat volt. Fél évvel később Szencen megüresedett egy könyvtárosi állás és hívtak, hogy jöjjenek. Igent mondtam.

Hogyan alakult a felnőtt életed?

Szencen önálló népkönyvtár volt, amikor ide kerültem. A főnöknőmmel Mária Jablonskával nagyon jól megértettük egymást, szerettük, amit csinálunk. A könyvtár népszerű intézménye volt a városnak, fokozatosan a fiatal alkotó értelmiségiek találkozóhelye lett. Szlovákiai magyar költőket, írókat hívtam meg. Később a Csemadok segítségével Magyarországról is hívtunk kortárs írókat, költőket a könyvtár rendezvényeire. Fiatal képzőművészek kiállításait is befogadtuk. Itt állított ki először Dolán György festőművész, Nagy János szobrászművész, Kopócs Tibor grafikus. Szép kiállítása volt Mária Miková Podhradská festőművészenek és több más képzőművészenek is.

Mikor lettél tagja a Csemadoknak?

17-18 éves koromtól Csemadok tag vagyok. Némi túlzással elmondhatom, hogy megszülettem és beléptem a Csemadokba. A 60-as évek elejétől a mai napig a vezetőség tagja is vagyok. A Csemadok égisze alatt és az iskolák segítségével létrehoztuk a Kincskereső gyermek- és ifjúsági klubot, melynek a könyvtár lett a hátszárnya. A buszra váró gyerekek bejártak a könyvtárba és ott írták a leckét. Ők voltak a majdani klub magja. A tevékenységünk eleinte közös olvasásból, rejtvényfejtésből és irodalmi társasjátékokból állt. Egy idő után szombat délelőtti foglalkozásokon is összejöttünk. Elkezdtünk népi használati tárgyakat gyűjteni és az összegyűjtött anyagból kiállítást szerveztünk. Később irodalmi színpaddá alakultunk és többször eljutottunk a Duna menti tavasz rendezvényeire. Főleg az irodalom népszerűsítésével, találkozók szervezésével foglalkoztunk a későbbiekben. Voltunk Bagoly-kör és Rigók is. Végül Kincskereső Gyermekek- és Ifjúsági Klub lettünk, mivel a tagjaink a magyarországi Kincskereső ifjúsági folyóirat köré csoportosultak. Párhuzamosan olvasótáborokat és honismereti kirándulásokat is szerveztünk a Csemadok együttműködésével.

Hogy érezted magad a munkahelyen?

A könyvtárban 1964-től 2010-ig dolgoztam. A kultúrház igazgatója mindig támogott, szabad kezet kaptam a kezdeményezéseimhez. A könyvtári kollégáim is támogatták a munkámat. 2010-ben megnyílt a városi múzeum a kultúrház egyik intézményeként. Átléptem oda, hogy a múzeumi könyvtár létrehozásán dolgozzam, melynek állományában régi kiadványok, könyvritkaságok is megtalálhatók. Továbbra is szerveztem az író-olvasó találkozót, irodalmi délutánokat, irodalmi esteket és persze folytattam a gyerekekkel való munkát is.

Mi az, amire büszke vagy?

Jó érzéssel tölt el, hogy nálunk járt Grendel Lajos, Tőzsér Árpád, Vojtech Kondrót, Sinkó Tibor, Tóth Elemér, Batta György, Bettes István, Gál Sándor. Vendégünk volt Keszeli Ferenc és Csikmák Imre újságíró, Fellingner Károly költő. A magyarországiak közül legutóbb Spiró György jött el. Előtte itt járt Szabó T. Anna, Lackfi János, Varró Dániel, Parti Nagy Lajos, Dragomán György. Gál Tamás társulata a Csavar Színház majdnem minden előadását bemutatta Szencen. Écsi Gyöngyi is járt itt a báb-színházával, és még sokan mások. Az írók, művészek szerettek Szencre jönni. Legemlékezetesebb számomra Lackfi János és Szabó T. Anna együttes fellépése volt, aki a férjével Dragomán Györggyel is ellátogatott hozzánk. Hálás vagyok a szenci és a Szenc környéki irodalombarát közönségnek, hogy sosem hagytak cserben, eljöttek ezekre a rendezvényekre.

Most mivel foglalkozol és mik a terveid?

Hetente kétszer az alapiskolában könyvtároskodok. Könyveket adok kölcsön és új könyveket katalogizálok. Köszönet az iskolának, hogy lehetővé tette, hogy a könyvtárosi köpenyt még nem kell végleg a fogásra akasztanom. Mostanában az tart életben, hogy szervezhetek a gyerekeknek egy jó kis mesedélutánt a könyvtárban. Az utókornak pedig azt üzenném, hogy az ember igyekezzen értelmes munkát végezni és értelmet találni a munkájában. Mindig azon igyekeztem, hogy megtaláljam az értelmet abban, amit csinálok. Ennyire tellett tőlem.

Vysztavel Csaba

Margit Polák

Jej meno je nerozlučne späté s kultúrnym životom seneckej maďarskej komunity. Margit Polák, ako knihovníčka, zamestnankyňa mestského múzea aj ako dôchodkyňa „na voľnej nohe“ už takmer šesťdesiat rokov je v povedomí Senčanov ako organizátorka stretnutí so spisovateľmi, prednášok, divadelných predstavení a programov pre deti. Viedla Klub detí a mládeže Kincskereső. Je členkou vedenia Základnej organizácie Csemadok v Senci. Získala množstvo ocenení, medzi nimi Výročnú cenu Samuela Zocha Bratislavského samosprávneho kraja, Cenu Csemadoku za osvetu a Cenu Katedra Zväzu maďarských pedagógov na Slovensku.

Zľava: Margit Polák, spisovateľ Elemét Tóth s malým čitateľom

Aké si mala detstvo?

Narodila som sa 18. marca 1944 v Budapešti, kedy Hitler práve obsadil mesto. Zárazkom sme sa dostali domov do Galanty. Ako niekoľkodňové novorodiatko som pristála priamo v pivnici nášho domu. V Galante sme mali silné zázemie. Jeden z mojich dedkov tam učil 40 rokov a druhý bol bankovým úradníkom. Napokon sa cítim byť aj Topolničankou, pretože sme sa tam uchýlili po konci II. svetovej vojny. Učiteľský byt v Galante nám zabrali. Rodičia s dvoma deťmi si našli útočisko v Topolnici, kde sa stal môj otec kantorom a učiteľom a neskôr nezamestnaným učiteľom, pretože maďarské školy boli do roku 1950 zatvorené.

Ako si sa stala „rodenou“ Senčankou?

Mala som osem rokov, keď sme sa presťahovali do Senca. Otec opäť začal učiť a krátko bol aj riaditeľom maďarskej základnej školy. To už boli 50. roky. Boli sme už štyri deti a prišli sem z Galanty aj starí rodičia z otcovej strany. Vyrastala som v osemčlennej rodine. Mala som veľmi pekné detstvo. V Senci sme žili slobodne, bývali sme na viacerých miestach a mali sme veľa neopakovateľných zážitkov.

Aké boli tvoje študentské roky?

Základnú školu som absolvovala v Senci. V štúdiu som pokračovala na jedenástočnej všeobecno-vzdelávacej škole. Boli sme prvým gymnaziálnym ročníkom v Senci,

pretože od deviateho ročníka už naša škola fungovala ako gymnázium. Stali sme sa prvými seneckými maturantmi. Zároveň sme boli prvými absolventmi, ktorí mohli navštevovať maďarskú školu od prvého ročníka základnej školy. Stala som sa prváčkou v roku 1950, kedy boli opäť otvorené maďarské školy v Československu.

Čo ovplyvnilo tvoj výber povolania?

Rodičia mali na mňa veľký vplyv. Zo strany Polákovcov boli v rodine takmer všetci učiteľmi. Dokonca aj moja mama bola krátko učiteľkou. Od malička som chcela byť učiteľkou, ale môj otec ma od toho všemožne odhovárал. Napokon mi mama navrhla, aby som sa stala knihovníčkou, keďže obe sme rady čítali. Láska k čítaniu bola charakteristická pre celú rodinu. Po maturite som išla na dvojročnú knihovnícku školu do Bratislavy. Naučila som sa všetko o gramatike, literatúre, iba reč nebola mojou silnou stránkou. Po pol roku som zvládla aj to. Hneď po škole ma prijali do reprezentatívneho knižkupectva vydavateľstva Slovenský spisovateľ v Bratislave. Bola to výborná praktická skúsenosť. Krátko nato mi v Senci ponúkli miesto knihovníka. Ponuku som prijala.

Ako sa vyvíjal tvoj dospelý život?

Knižnica v Senci bola samostatná ľudová knižnica. Mojou šéfkou bola Mária Jablonská. Veľmi sme si rozumeli, milovali sme, čo robíme. Knižnica bola obľúbenou inštitúciou mesta. Stala sa miestom stretnutí mladých kreatívnych intelektuálov. Pozývala som na besedy maďarských básnikov a spisovateľov zo Slovenska. Neskôr sme v spolupráci s Csemadokom vybavili hostovanie literátov aj z Maďarska. Usporiadávali sme výstavy mladých výtvarníkov. U nás debutoval maliar György Dolán, sochár János Nagy, grafik Tibor Kopócs. Peknú výstavu mala maliarka Mária Miková Podhradská a mnoho ďalších výtvarníci.

Odkedy si členkou Csemadoku?

Do Csemadoku som vstúpila v 17-18 rokoch. Od začiatku 60. rokov po súčasnosť som členkou aj vedenia seneckej základnej organizácie. Pod záštitou Csemadoku a s pomocou škôl sa mi podarilo založiť Klub detí a mládeže Kincskereső, ktorého zázemím bola mestská knižnica. Deti čakajúce na autobus prišli do knižnice, aby si tam napísali domáce úlohy. Z nich sa verbovala skupina, ktorá bola jadrom klubu. Zo začiatku sme sa venovali spoločnému čítaniu, riešeniu literárnych hádaniek a spoločenským hrám. Onedlho sme sa začali

stretnávať aj v sobotu. Pustili sme sa do zberu remeselníckych a ľudovo-umeleckých predmetov a zo zbierky sme zorganizovali výstavu. Neskôr sme sa zamerali na malé divadelné formy a literárne pásma. Niekoľkokrát sme sa zúčastnili na Podunajskej jari, celoslovenskom festivale bábkových a detských divadiel. Členovia klubu odobrali maďarský mládežnícky časopis Kincskereső, z neho sme si požičali meno klubu. V spolupráci s Csemadokom sme organizovali aj čitateľské tábory a exkurzie.

Ako si sa cítila v MsKS?

V knižnici som pracovala od roku 1964 do roku 2010. Riaditeľ kultúrneho domu ma vždy podporoval, dostala som voľnú ruku pre moje iniciatívy. Podporovali ma aj kolegyne z knižnice. V roku 2010 sa otvorilo mestské múzeum. Podujala som sa vytvoriť príručnú múzejnú knižnicu, v ktorej sú aj staré publikácie a knižné rarity. Tak som sa stala zamestnankyňou múzea. Zároveň som pokračovala v organizovaní stretnutí spisovateľov a čitateľov, literárnych večierok, divadelných predstavení a v práci s deťmi.

Na čo si hrdá?

Môžem povedať, že som hrdá na to, že nás navštívili spisovatelia Lajos Grendel, Árpád Tőzsér, Vojtech Kondrót, Tibor Sinkó, Elemér Tóth, György Batta, István Bettes, Sándor Gál, novinári Ferenc Keszeli a Imre Csikmák, básnik Károly Fellingner. Zo súčasných spisovateľov z Maďarska nás navštívil György Spiró. Predtým sem zavítali Anna T. Szabó, János Lackfi, Dániel Varró, Lajos Parti Nagy, György Dragomán. Divadlo Tamása Gála Csavarszínház uviedlo takmer všetky svoje predstavenia v Senci. Gyöngyi Écsi tu bola s bábkovým divadlom a mnohí ďalší. Pre mňa najpamätnejším bolo spoločné vystúpenie Jánosa Lackfiho a Anny T. Szabó. Sú to moje najkrajšie spomienky. Spisovatelia a umelci radi chodili do Senca. Som vďačná milovníkom literatúry a umenia Senca a okolia za to, že ma nikdy nesklamali a prišli na podujatia.

Čomu sa venuješ a aké máš plány?

Dvakrát týždenne chodím do knižnice na základnej škole. Požičiavam knihy a katalogizujem nové knihy. Ďakujem škole, že mi umožnila, aby som nemusela natrvalo zavesiť knihovnícky plášť na klinec. V poslednej dobe ma drží pri živote to, že plánujem rozprávkové popoludnie, ktoré sa uskutoční v školskej knižnici. Mojm odkazom pre mládež by mohlo byť, aby sa snažili venovať zmysluplnej práci. Aj ja som sa o to snažila. To je to, čo som určite zvládla.

Csaba Vysztavel

Blahoželáme jubilantom

Jednota dôchodcov

Jana Schwarcová (65)
Matilda Orbánová (70)
Dr. Eva Ivanová (80)

SZTP ZO č. 215

Jana Schwarcová (65)
Ing. Jozef Pomšahár (70)
Mária Leginuszová (75)

Klub dôchodcov

Jozef Tonuška (65)
Blanka Olléová (65)
Hana Šimková (85)
Jozef Eliáš (80)
Marta Herczogová (85)

Sobáš: Romana Benková - Tomáš Benko

Spomíname

2021. február 5-én, kísértük utolsó útjára a szerető férjet, a drága édesapát, **Bálint Jánost**, aki életének 84. évében békésen hunyt el az otthonában. Akik ismerték és szerették, szenteljenek emlékének egy néma pillanatot. A gyászoló család. Dňa 5. februára 2021 sme sa navždy rozlúčili s drahým manželom a otcom, **Jánom Bálintom**, ktorý posledný raz vydychol doma, vo veku 84 rokov. Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku. Smútiaca rodina.

Dňa 26.3.2021 si pripomínáme smutné piate výročie úmrtia nášho milovaného manžela, otca a dedka **Jozefa Barančíka**. S láskou na neho spomínajú manželka a synovia s rodinami. Kto ste ho poznali, venujte mu prosím s nami tichú spomienku. Ďakujeme

Osud je občas veľmi krutý, nevráti čo raz vzal, ostanú iba spomienky a v srdci žiaľ. Dňa 16.03.2021 uplynie 12 rokov, čo nás navždy opustila naša drahá mama, krstná mama, babka, sestra, švagriná **Adriana Felvidékyová, rod. Kissová**. Kto ste ju poznali, venujte jej spolu s nami tichú spomienku. Ďakujem.

S hlbokým zármutkom sme sa rozlúčili s našou drahou mamkou, babinkou, prababinkou a pani učiteľkou **Máriou Emrichovou**, ktorej život plný obetavej práce a rozdávajúcej sa lásky ukončil Pán času 13.1.2021 vo veku 94 rokov. Ďakujeme vám, ktorí ste nás v tomto čase sprevádzali modlitbou a prejavmi sústrasti. Smútiaca rodina.

Bolo nám ctou byť súčasťou cesty, po ktorej kráčal životom dobrý človek a náš priateľ **Ing. Marián Štrpka**. Jeho srdce náhle dotýklo 30.12.2020 vo veku 60 rokov. Ďakujeme, že mu venujete modlitbu a tichú spomienku.

Vedenie, zamestnanci Mesta Senec a výbor JDS Senec sa s úctou a so smútkom lúčia s Ing. Vladimírom Kopeckým, ktorý stál 15 rokov na čele nášho mesta. Po celý život zastával významné funkcie v spoločenských aj politických organizáciách a v mestskej samospráve. Od roku 1974 bol predsedom Mestského národného výboru v Senci až do roku 1989. Na čele mesta sa zaslúžil o rozmach bytovej výstavby, o výstavbu objektov kultúry, školstva a zdravotníctva aj o rozšírenie pracovných príležitostí v priemyselnej výrobe. V dôchodku zúžitkoval organizačné schopnosti na ústredí Jednoty dôchodcov Slovenska. Bol zakladateľom Okresnej organizácie Jednoty dôchodcov Senec a 30 rokov bol predsedom jej mestskej organizácie. Získal Cenu mesta Senec za rok 2017. Česť jeho pamiatke! *Mesto Senec*

A múltra visszanézve valami fáj, valakit keresünk, aki nincs már. Temető csendje ad neki nyugalmat, szívünk fájdalma örökre megmarad. Szomorúan emlékezünk **Futó Kálmánra**, aki február 24-én 20 éve és nejeire **Futó Ilonára, szül. Laczkó**, aki április 2-án 10 éve távozott szeretteik köréből. Szerető gyermekeik

Dňa 19.2. uplynuli 3 roky, čo nás navždy opustil milovaný brat, otec, švager **Lubomír Jakubec**. S láskou a so smútkom v srdci všetci spomíname.

Dňa 15.2.2021, uplynulo 15 rokov, čo nás navždy opustil náš drahý **Ludovít Lasser**. Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku. S láskou spomínajú manželka Alžbeta a deti s rodinami.

Dňa 31.12.2020 nás náhle navždy opustil vo veku 82 rokov náš milovaný manžel, otec, dedko a pradedko **Štefan Matej**, s ktorým sme sa rozlúčili dňa 7.1.2021. Ďakujeme rodine a všetkým blízkym a známym, ktorí sa s ním prišli rozlúčiť, za prejavenu sústrasť a kvetinové dary. Zároveň sme si pripomenuli 10.2.2021 nedožitú 83-tie narodeniny. Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku. Manželka Zuzka a deti Štefan, Soňka a Radko s rodinami.

Soha el nem múló szeretettel emlékezünk 2021. február 19.-én drága édesapánkra, **Tóth Endrére**, halálának 30. évfordulóján. Szerető családjá S láskou v srdci sme si 19. februára 2021 pripomenuli 30. výročie úmrtia nášho drahého otca, **Andreja Tótha**. Dcéry s rodinami

So smútkom oznamujeme, že 31.1.2021 nás nečakane opustila podpredsedníčka JDS Senec Anna Lieskovská. Bola vždy plná optimizmu, s veľkým pracovným nasadením. Napriek ťažkému osudu rozdávala radosť a úsmevy. Bola človek s veľkým Č, s čistou dušou, akých po svete chodí málo. Budeme na ňu vždy s láskou spomínať.

V mene všetkých spolupracovníkov MsKS sa lúčime s našou dlhoročnou bývalou kolegyňou Annou Lieskovskou. Pracovala v Mestskej knižnici v Senci 30 rokov ako vedúca knižnice. Vždy bola ochotná pomôcť kolegom i čitateľom, pre každého mala láskavé slovo. Rodine a blízkym vyjadrujeme úprimnú sústrasť. Tvoju pamiatku si v srdciach zachováme navždy! *MsKS Senec*

JDS Senec

MsKS Senec

Aké problémy priniesla pandémia v domácnostiach?

Tenenet je celoslovenské Centrum pre deti a rodiny, ktoré sa zaoberá sociálno-právnou ochranou detí. Pracuje s rodinami v ťažkej životnej situácii, rieši rodičovské konflikty, rozvody, závislosti, poruchy správania, sebapoškodzovanie a mnoho iných negatívnych javov. Pomáha ľuďom v núdzi a prevádzkuje dve komunitné centrá, ambulanciu klinickej psychológie a psychoterapie v Senci a venuje sa aj logopédii, fyzioterapii, špeciálno-pedagogickému poradenstvu a školskej psychológii. Konzultuje zakladanie chránených dielní a sociálnych podnikov a pomáha pri hľadaní podporného bývania. Mgr. Marcela Hajtmánková z TENENET, o.z. nám priblížila stav aj v Senci.

Zvýšil sa počet rodín v ťažkej životnej situácii?

Od prvej vlny pandémie sa situácia výrazne zmenila, počet klientov neustále rastie. Ľudia trpia sociálnou izoláciou, nestretávajú sa v rámci komunit, niektorí ostali sami bez akejkoľvek pomoci. Máme klientov, ktorí prišli o prácu a ich životná úroveň klesla, preto nás vyhľadávajú so žiadosťou o pomoc pri zabezpečení základných životných potrieb.

Aké problémy ich najviac trápia a ako im môžu Senčania pomôcť?

Rodičia prestávajú zvládať, že deti sú neustále doma. Evidujeme nárast detí s problémovým správaním, ktoré je spôsobené aj chaotickým režimom v domácnosti. Deťom výrazne chýba socializácia s rovesníkmi. Snažíme sa rodičov motivovať k hľadaniu iných foriem kontaktu s kamarátmi pre ich deti. Mali by tiež využiť, že sú viac spolu doma, nájsť aktivity pre celú rodinu (spoločenské hry, spoločné varenie, prípadne iný nový koníček). Zaznamenali sme zvýšený počet rodičovských konfliktov. Kvôli Covidu prišlo veľa ľudí o prácu, veľa ľudí zo sociálne slabších rodín pracovalo na dohodu, či len tak brigádne, alebo „načierno“. Kvôli lockdownu a opatreniam bolo veľa takýchto prác pozastavených. Ľudia, ktorí už predtým mali finančné problémy, sú na tom ešte horšie, na čo sa nabalujú existenčné problémy a konflikty v rodinách. Pokúšame sa im nájsť prácu, vybaviť sociálne dávky, ak na nejaké majú nárok, vybaviť materiálnu a potravinovú pomoc. Senčania sa už zúčastňujú rôznych výziev a pomáhajú. V rámci komunitného centra funguje pomoc pri zabezpečení

nákupov potravín a liekov pre odkázaných občanov, doučujeme deti. Obyvateľom Senca odporúčame sledovať našu FB stránku, kde vždy zverejňujeme aktuálne výzvy a zbierky, do ktorých sa môžu zapojiť. Uvítali by sme dobrovoľnícku pomoc s doučovaním slovenčiny a matematiky na 2. stupni ZŠ, ako aj doučovanie cudzích jazykov.

Zaznamenávajú viac rozvodov, závislostí, prípadov týrania?

Fakt, že čoraz viac ľudí je bez práce, prehĺbuje problémy aj v rodinách, ktoré pred pandémiou zvládali problémy ustáť. Častejšie riešime konflikty partnerov pri striedavej starostlivosti o deti. Rodičia nevedia nastaviť podmienky tak, aby boli čo najlepšie pre ich dieťa. Vznikajú hádky v prítomnosti detí, ktoré sú traumatizované. Snažíme sa s rodičmi pracovať a usmerniť ich, aby dospeli k čo najlepšiemu riešeniu pre deti.

Zaznamenali sme viac prípadov zvýšenej agresivity, ktorá často skĺzava k tyranii. Je viac ľudí, ktorí začali mať problém s alkoholom – na „homeoffice“ začali popíjať už doobeda, lebo nemajú štruktúrovaný deň, cítili sa neužitoční, prehĺbil sa pocit vlastnej neschopnosti.

V mnohých rodinách, s ktorými sme pracovali v minulosti pri riešení rôznych závislostí, sa kritická situácia opätovne vrátila v dôsledku nevládania krízy spôsobenej pandémiou. Rodiny nás žiadajú o pomoc so závislosťami detí a tínedžerov.

Ako na klientov vplyva, že sa nemôžu stretávať s rovesníkmi?

U maličkých detí sa to prejavuje aj poruchami vývinu reči, pre ktorý je nevyhnutná sociálna interakcia. Dieťa je v osobnom kontakte takmer výlučne s rodičmi a súrodencami. Pred pandémiou si rodič oneskorovanie potomka vo vývine reči uvedomil porovnávaním detí pri hre s rovesníkmi na ihrisku, teraz odchýlky nepodchytil a vznikajú vývinové problémy. Deti sa sťažujú na stratu sociálnych kontaktov. Jediný spôsob, ako vedieť byť s kamarátmi, sú mobilné telefóny, počítačové hry, sociálne siete. Takmer všetci naši maloletí klienti sa vyjadrili, že by už chceli chodiť do školy, hlavne kvôli kamarátom. S rodičmi sa rozprávame o tom, aby boli občas benevolentnejší čo sa týka hrania hier a komunikácie s kamarátmi. Táto komunikácia je pre ich dôležitá. Samozrejme, rodičia musia stanoviť hranice, deti kontrolovať a trvať na dodržiavaní vopred nastavených pravidiel.

Rodičom odporúčame, aby boli oporou pre deti. Aby prejavili záujem o to, aký mali deň, čo ich potešilo, čo sa nepodarilo. Je dôležité nájsť si čas na spoločné aktivity.

Zaznamenali sme nárast ľudí v dôchodkovom veku, ktorí začínajú byť závislí na sociálnych médiách. Súčasná situácia túto vekovú kategóriu núti k izolácii, častokrát naši klienti nie sú v živom kontakte s blízkymi aj celé týždne, majú úzkosti, boja sa vychádzať von, aby sa nenakazili. Názory a informácie prezentované v online priestore považujú za smerodajné, nevedia vyhodnotiť ich správnosť a sú zmätení v konfrontácii s realitou. Upadajú do depresii z negatívnych správ a negatívnych reakcií na internete.

V súčasnej dobe nie je stigmou navštíviť psychológa a psychoterapeuta, prípadne iného odborníka, ktorý dokáže cielene poradiť a pomôcť. V tomto smere vieme pomôcť aj my.

Pripravila Martina Ostatníková

Collegium Oeconomicum – otázky a otázniky

V období osvietenstva došlo k snahám zreformovať jednotlivé oblasti spoločnosti, ktoré v dobových podmienkach už neboli schopné zabezpečiť očakávaný rozvoj štátu ako takého. Zároveň sme svedkami snáh integrovať jedinca ako súčasť istej sociálnej skupiny s maximálnym využitím jeho schopností pre potenciál rozvoja krajiny. Bránou do vstupu mysle, formovania vedomia a schopností jednotlivca bola z hľadiska štátu cirkev a prostredníctvom nej škola. Aj v podmienkach Rakúskej monarchie bola cirkev jednou z dôležitých sfér šírenia štátneho záujmu. K tomuto šíreniu mali poslúžiť aj reformné úsilie smerujúce k postupnému vytvoreniu školského systému, pozostávajúceho z rôznych, na seba nadväzujúcich typov škôl podliehajúcich štátnej kontrole. Došlo pri tom neraz k obmedzeniu dovtedy zohraných cirkevných úloh, inokedy však k podpore činnosti vybraných reholí v štátom odobrených, či dokonca v ním zriadených školských zariadeniach. Príkladom môže byť viedenská škola piaristov, ale aj senecké Collegium Oeconomicum ponúkajúce možnosti získania vyššieho, špecifikovaného vzdelania. Aj tieto mali byť prvými „dielňami“ pre produkciu ideálnych občanov priamo využiteľných v štátnych úradoch.

Portrét panovníčky Márie Terézie v zbierkach Mestského múzea v Senci.

V roku 1776 sa tragicky skončila história prvej vyššej školy zameranej predovšetkým na vyučovanie tzv. kamerálnych vied.

Titulná strana zakladacej listiny seneckého kolégia Collegium Oeconomicum z roku 1763, vydanéj v mene panovníčky Márie Terézie (Ústredný archív piaristov v Budapešti)

Collegium Oeconomicum, jedna z iniciatív uhorského kancelára Františka Esterházyho a panovníčky Márie Terézie, zhorela do tla.

V Senci fungovala od roku 1763. Vyučovali sa tu predmety ako aritmetika, (matematika, účtovníctvo), ekonómia, matéza (banské meračstvo, mechanika, hydraulika), delineatio (geometria, geodézia, mapovanie), calcographia (medirytina, krasopis, kartografia, štylistika, administratíva).

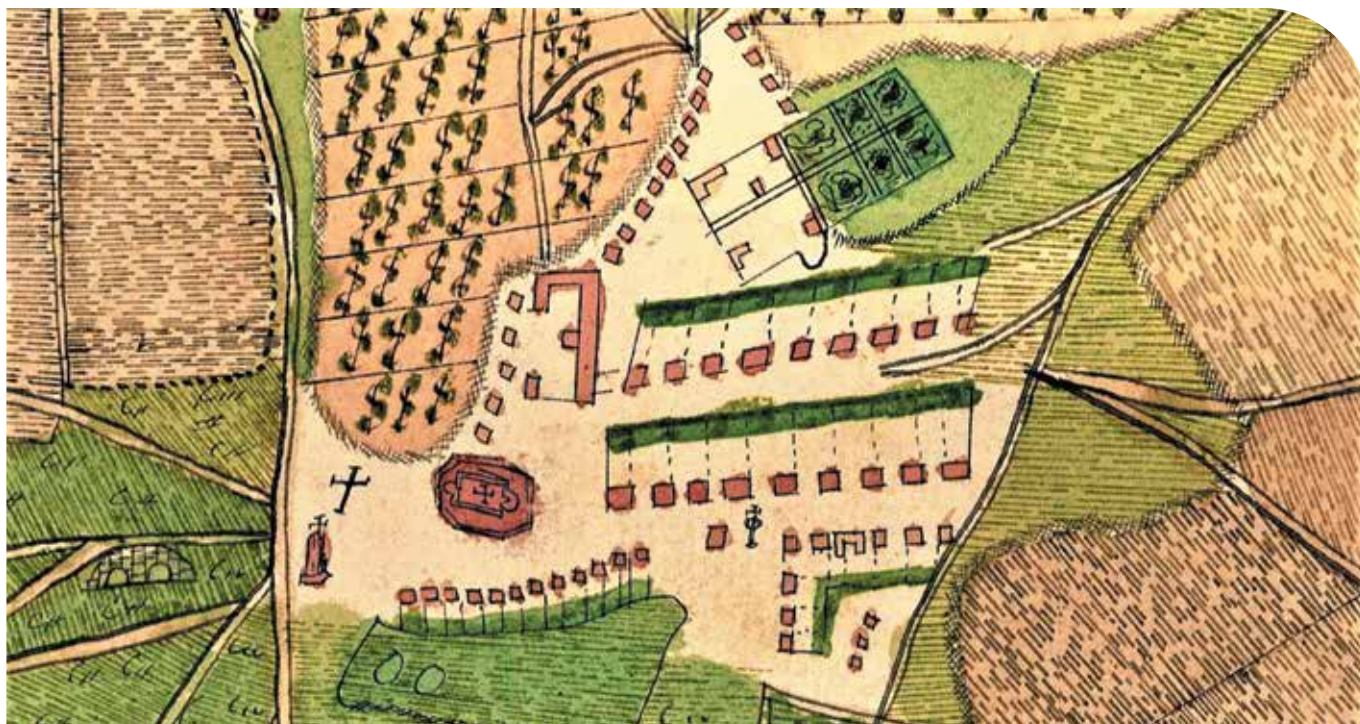
V jej pomyselných pozostalosti roztrúsennej po pamäťových inštitúciách sa zachovali dokumenty, ktoré si v poslednom polstoročí všimli pamiatkari, technici, kartografi, odborníci i laici.

Vznikali články v istých smeroch obsahovo zhodné, v iných protichodné. Tie sa týkali tak dátumu založenia ako aj jeho zániku, osôb, ktoré zohrali pri založení kolégia dôležitú úlohu, no protichodné sú aj publikované informácie o niekdajšom sídle tejto inštitúcie. Možno najviac pôvodného umiestnenia inštitúcie. Miestom pôsobenia školy sa určovalo jednak dodnes už zaniknutého, miestne známeho tzv.

Malého Štíftu pri Kostole sv. Mikuláša (poloha dnešnej Základnej školy s VJM Alberta Molnára Szencziho – pozn. autora) alebo sa s ním stotožňoval dodnes stojaci tzv. Veľký Štíft.

V roku 2013 sme sa s kolegom pamiatkarom Rastislavom Petrovičom zaoberali otázkou viacerých Esterházyovských stavieb v Senci a v rámci tejto štúdie publikovanej v zborníku Senec – stáročia mesta sme sa podujali na doriešenie otázky umiestnenia kolégia. Na základe dovtedajších znalostí získaných aj archívnym výskumom sme zdôraznili, že z hľadiska funkčného využitia nepochybne najvýznamnejších panských stavieb v Senci, tj. tzv. Malého Štíftu a Veľkého Štíftu treba vychádzať z potrieb tunajšieho panstva a vlastníkov.

Z tohto pohľadu tu máme do činenia s klasickou novovekou dispozíciou zemepanského kaštieľa (Malý Štíft) umiestneného na kostolnom návrší a centra alodiálneho hospodárstva – zemepanského majera, nachádzajúceho sa neďaleko, severovýchodne od kaštieľa. Ide teda o prepojenie

Vyobrazenie sídelnej budovy kolégia pripomínajúceho obrátený tvar písmena F na mape piaristického chovanca Jozefa Gotthardiho z roku 1769 (Ústredný archív piaristov v Budapešti).

sídelnej zemepanskej budovy a jeho potrebného hospodárskeho zázemia. Je prirodzené, že v prípade delby takýchto majetkov medzi novými vlastníckmi sa zvyčajne prihliadalo na prisúdenie alikvótnej časti tak sídelného kaštieľa ako aj príslušného majera.

V Senci sa to prejavilo v čase zakladania školy Collegium Oeconomicum, keď v roku 1763 uhorský kancelár František Esterházy prepustil pre tieto účely nielen svoj nepotrebný kaštieľ pri kostole (Malý štift), ale aj ďalšie budovy slúžiace dovtedy ako zemepanský majer (Veľký štift). Ako je to vidieť aj na pôdoryse Veľkého štiftu z roku 1785 od J. B. Scherzingera, ešte takmer desať rokov po zániku Collegia Oeconomicum sa jedna z okolitých záhrad miestne nazývala podľa tejto inštitúcie.

Tiež z dobových správ vyplýva, že kolégium malo svoju záhradu vzdialenú od objektu školy. Začiatkom rokov 1770-tych tunajšie osobitne stojace budovy postupne poprepájali a prebudovali za účelom zriadenia prvej modernej uhorskej väznice (polepšovne), resp. sa v roku 1780 adaptovali pre účely prvého uhorského sirotinca presídleného z Tomášikova. Časť sirotinca (dievčenský sirotinec) sa zároveň umiestnil aj v sídelnej budove niekdajšieho kolégia (t. j. bývalého kaštieľa pri kostole) po tom, čo sa niekoľko rokov po ničivom požiari v roku 1776 čiastočne obnovila.

Pri doriešení týchto otázok nám boli okrem nových archívnych zistení

nápomocné najmä práce piaristu Ferencu Hegyiho. Jeho štúdie sú pred slovenským čitateľom dodnes málo známe. Azda len na tie, ktoré tvorili základ príslušnej kapitoly v okruhu Senčanov iste známej knihy Senec - putovanie v čase od zostavovateľa Petra Sedalu.

Ferenc Hegyi okolo roku 1980 (Múzeum piaristov v Budapešti)

Ferenc Hegyi vstúpil do rehole piaristov v roku 1932. Na Univerzite P. Pazmánya študoval učiteľský smer nemeckého a maďarského jazyka, doktoroval v roku 1939. Otázkami dejín nielen predmetného seneckého kolégia ale aj ďalších školských zariadení pod patronátom piaristov sa zaoberal už v 40. rokoch 20. storočia. Publikovať však mohol až v 60., najmä 70. rokoch, a aj to v menej významných časopisoch, nakoľko sa po roku 1950 ocitol v nemilosti maďarského komunistického režimu.

V sedemdesiatych rokoch si vybudoval kontakty aj v Senci. Na pozvanie tunajšieho Csemadoku prednášal v roku 1979 o dejinách kolégia. Zomrel v roku 1983.

Jeho neskorí nástupníci, pracovníci Ústredného archívu rehole piaristov v Budapešti, András Koltai a Barnabás Szekér zozbierali jeho práce roztrúsené po rôznych periodikách, a s doplnkovým aparátom opäť vydali v podobe knižnej publikácie: Hegyi Ferenc: Szenttöl Tatáig. A piarista rend és a műszaki-gazdasági szakoktatás kezdete Magyarországon (Od Senca po Tatu. Rehoľa piaristov a počiatky technickej a hospodárskej výučby v Uhorsku). Kniha dostupná aj v príručnej knižnici nášho múzea je bezpochybné základnou literatúrou pre všetkých, ktorí sa témou seneckého kolégia chcú zaoberať a pritom nechcú kľzať po povrchu.

I napriek obsahovým nezrovnalostiam, spoločným činiteľom príslušných príspevkov 60. až 80. rokov 20. storočia je snaha povzniesť odborné i spoločenské vedomie tejto menej známej, no o to významnejšej inštitúcie. Inštitúcie, ktorú najčastejšie porovnávajú s Banskou akadémiou v Banskej Štiavnici.

Collegium Oeconomicum pri tom charakterizujú ako vyššiu (alebo vysokú) školu najmä technického a ekonomického zamerania, ktorej možno priznať prvenstvo nielen v podmienkach Rakúskej monarchie ale aj v širšom európskom kontexte. Aj z tohto dôvodu bude senecké piaristické kolégium jedným zo základných tém novej stálej expozície Mestského múzea v Senci.

Gábor Strešňák
Mestské múzeum v Senci

Martin Strapáč je výborný vo futbale aj atletike. Foto: VCS

Michal Trubač je veľký volejbalový talent. Foto: VCS

Lenka Vandáková sa venuje aj beach a snow volejbalu. Foto: VCS

Martin Sitár reprezentuje mesto v Jiu Jitsu. Foto: VCS

Športovec roka mesta Senec za rok 2020 v neštandardnom formáte

Komisia športu pri MsZ v Senci sa napriek celosvetovej pandémie rozhodla vyhlásiť anketu Športovca roka mesta Senec za rok 2020. Napriek náročným či už tréningovým alebo súťažným podmienkam naši športovci dosiahli významné výsledky aj v roku 2020. Svedčí o tom aj počet doručených anketových lístkov zo športových klubov.

Slávnostné vyhlásenie mien ocenených sa konalo 24. februára o 18:00 v kinosále MsKS v neštandardnom formáte. V „bubline“ bez divákov, pri dodržaní prísnych opatrení. Zúčastnení sa preukázali negatívnym antigénovým testom.

K prítomným sa prihovoril primátor Dušan Badinský a poďakoval sa športovcom za príkladnú reprezentáciu mesta Senec doma aj v zahraničí. Ocenil snahu a zariadenosť všetkých športovcov, trénerov a funkcionárov, ktorí hľadali príležitosti a nové formy tréningov.

Nachádzali nové možnosti pre zatriktívnenie športu s cieľom nestratiť ani jedného hráča, pretekára, športovca. Vyjadril presvedčenie, že spoločný boj s ochorením Covid-19 vyhráme a opäť sa stretne na športoviskách.

Moderátor Gregor Mareš vyspovedal ocenených športovcov v krátkom motivačnom rozhovore. Program bol spestrený videošotmi z podujatí a zo súťaží ocenených športovcov, na ktorých sa zúčastnili v roku 2020.

Ako slávnostné odovzdávanie dopadlo, rovnako ako športový profil ocenených športovcov za rok 2020 si môžete pozrieť na www.senec.sk a Mesto Senec - oficiálna stránka.

Talantovaná futbalistka Ela Žigová. Foto: VCS

Ocenení športovci

Pod'akovanie za úspešnú reprezentáciu mesta Senec

- Samuel Žikavský – deti, plávanie
- Ivana Máčajová – deti, hádzaná
- Filip Hritz – dospelý, pretláčanie rukou

Športovec roka mesta Senec za rok 2020 - kategória deti:

- Tatiana Janegová – atletika – účasť na Zlatej tretre
- Margaréta Kantorová – plávanie
- Michaela Hlobilová – plávanie
- Nella Martišovičová – plávanie
- Ela Žigová – futbal
- Martin Strapáč – atletika – Majster SR 60m, futbal – výber bratislavského kraja vo futbale – U13

Športovec roka mesta Senec za rok 2020 - kategória dospelý:

- Lucia Debnárová – reprezentant SR, armwrestling
- Martin Sitár – reprezentant SR, Jiu-Jitsu
- Michal Trubač – reprezentant SR volejbal, beach volejbal
- Lenka Vandáková – volejbal, beach, snow volejbal
- Michaela Fekete (Raková) – Reprezentant SR, basketbal
- Dominik Poizl – lukostreľba
- Pavol Hrnčiar – futbal
- Maťo Homola – reprezentant SR, motorizmus
- Martin Šimončič – reprezentant SR, footgolf

Cena primátora za šport:

- Ľubomír Guldan – futbal

Cena Fair play:

- Gabriel Csémy – STK TP PARA – za príkladný férový prístup nielen v športovom živote.

Bývalý športovec, tréner, funkcionár:

- Vladimír Bertók – bývalý člen Komisie športu, športovec funkcionár – pri príležitosti životného jubilea.

Gabriela Rebrošová

Lucia Debnárová nemôže medzi ocenenými chýbať. Foto: VCs

Ľubomír Guldan v akcii - získal cenu primátora za šport. Foto: VCs

Cena fair play v rukách Gabriela Csémyho. Foto: VCs

Ocenenie získal aj lukostrelec Dominik Poizl. Foto: VCs

Ocenený Vladimír Bertók oslávil aj životné jubileum. Foto: VCs

Michaela Fekete-Raková – slovenská reprezentantka v basketbale

V júni sa uskutoční Európsky šampionát v basketbale žien. Basketbalistky Slovenska si 12-ty raz v ére samostatnosti Slovenska vybojovali účasť. V Piešťanoch sa od 4.2. do 6.2.2021 hrala kvalifikácia o postup na EUROBASKET. Do reprezentácie Slovenska bola nominovaná aj Senčanka Michaela Fekete-Raková, avšak z dôvodu zranenia (pozn. podvrtnuté koleno) sa kvalifikácie nakoniec nezúčastnila. Pevne veríme a držíme palce, že Michaela Fekete-Raková na EUROBASKET nebude chýbať.

Michaela Fekete-Raková je slovenská reprezentantka, Majsterka Slovenska a víťazka Slovenského pohára 2019/2020 – (MBK Ružomberok). Odchovankyňa šamorínského basketbalu, vyštudovala University of San Francisco, hrávala najprestížnejšiu americkú univerzitnú ligu NCAA, taliansku ligu za tím Meccanica Nova Vigarano, aktuálne profesionálna hráčka Dinamo Sassari – Sardínia Taliansko. To je 26 ročná, 190 cm vysoká pivotka.

Ako súvisí vaše detstvo a basketbal?

Vyrastala som v Ivanke pri Dunaji, k športu ma rodičia viedli od útleho veku. Od lyžovania, bicyklovania a hrania tenisu som sa k basketbalu dostala cez staršiu sestru. Prestúpili sme z Ivanky do Šamorína, kde sme sa stali majsterkami Slovenska ako staršie žiačky a juniorky. Na strednej škole som hrávala za Šamorín v slovenskej ženskej extralige a reprezentovala Slovensko na majstrovstvách Európy. A cez Európske majstrovstvá som sa dostala do povedomia agentov, ktorí mi neskôr pomohli dostať sa na vysokú školu v USA s plným štipendiom na 4 roky. Navštevovala som University of San Francisco.

Prečo práve basketbal?

Keď som bola malá, bola som motovidlo a na basketbal som chodila, pretože ma tam so sestrou poslali rodičia. Až po prestupe do Šamorína, kedy som sa výrazne zlepšila, som sa začala vidieť ako platná súčasť družstva a basketbal si zamilovala.

Čo vás spája zo Sencom?

Je teraz mojím domovom, ale veľa času som trávila na jazerách, alebo na školách na okresných kolách v basketbale.

Čo vám priniesol basketbal?

Z veľkej časti ma basketbal vytvaroval do osobnosti, ktorou som dnes. Vďaka nemu som už od 14-tich rokov precestovala nielen Slovensko, ale aj v Európu a USA. Naučila som sa, ako byť zodpovedná a disciplinovaná nielen v športe ale aj v bežnom živote. Naučila som sa určovať si priority, keďže som balansovala medzi školou a s časovo náročným športom, hlavne v USA. Nie je to však iba o vyhrávaní zápasov, ale aj obrovské dobrodružstvo. Zadosťučinenie prichádza s každou medailou, pohárom či ocenením.

Medzi našimi čitateľmi sú mladí športovci, ktorí sa chcú stať profesionálnymi športovcami. Dajte im recept, ako ísť za svojim snom.

Stať sa profesionálnym športovcom si vyžaduje veľa driny. Nikdy sa nevzdávať pre svalovicu. Človek sa nestane profesionálom cez noc v žiadnom zamestnaní. Výhodou športu je, že väčšina ľudí s ním začína už v útlom veku a práve preto si ten šport postupne zamiluje. Veľmi sa mi páči fráza: „rob to čo ťa baví a neodpracuješ ani deň svojho života“. Ja síce pracujem každý deň, mám náročné hodiny tréningu, ale keď sa nato pozriem s nadhľadom, hrám sa s loptou a behám po ihrisku ako som behala už v 9-tich rokoch. Iba na trošku inej úrovni a ešte si vďaka mojej hre viem zaplatiť účty. Úplný recept na to, ako sa stať profesionálnym športovcom, podľa mňa neexistuje. Je zopár ciest, ktorými sa človek môže v basketbale vydať, ak má dostatok odhodlania a silnú motiváciu!

Moja cesta sa začala v 14-ich rokoch na reprezentačnom zraze. Vďaka reprezentovaniu Slovenska v kategóriách U16 a U18 si ma všimli agenti, ktorí mi pomohli dostať sa na univerzitu do USA. V Amerike som sa zdokonalila v basketbalovej zručnosti, ale aj v anglickom jazyku, vzdelaní, kultúre a v samostatnosti. Po ukončení vysokej školy už stačilo vybrať si športového agenta a vrhnúť sa do profesionálneho basketbalu. Poznám však veľa hráčiek a hráčov, ktorí začali hrať profesionálne hneď po strednej škole, je to na individuálnom rozhodnutí. Mne sa páčila možnosť ísť do Ameriky, hoci to bolo brané tak, že idem na „amatérsky“ level. Opak je pravdou, profesionalita v prístupe ku hráčom, scouting, rehabilitácia a vzťah basketbalových hál je tam na oveľa vyššej úrovni ako v Európe.

Aký je každodenný život profesionála?

Začína sa zdravou stravou, tréningami a pokračuje zápasmi a cestovaním. Ráno idem do posilňovne alebo na strelecký tréning. Po tréningu mám rehabilitáciu a poobede celotímový tréning, ktorý trvá okolo 2 hodín. Všetko záleží od trénera a vedenia družstva. Momentálne hrávam za družstvo na ostrove Sardínia v talianskej najvyššej súťaži. Vždy keď mám trochu voľna a počasie je pekné, zbehnem na pláž so psom alebo sa niekam prejsť.

Gabriela Rebrošová